Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ШОАТТА, 7 ЯНВАРЬ 1967 шу № 3 (4328).

Мах 2 кеп.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА, 1967-лагІдар!

1967 шера эгтара хьалхара къахьегама Іуйре енай тахан. Керда шу доладелар дега гІозленца дез а даь, сашорта болаш пятилетка вахта кхы а толамегІа дІаяхьа безам болаш болх болабу советски наха. Цар дегаш урауттаду КПСС Центральни Комитето, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето Керда шу даькъала дувцаш халкъага хьаттача моаршала дега тІара доагІача дешаша. «ХІанзалца ца хиннача тайпара, къаьстта ший тайпара шу а хинна, — йоах цу моаршал тІа, — вай цІагІа, советски халкъий боккхачей барт тайначей дезале хьачудоал хьатІадоагІа шу. Из хургда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце шовзткъе иттлагІа шу дуза шу. Советски халкъо, деррига мехкий къахьегамхоша белгалйоаккхаргья дунен тІа эгтара хьалхара социалистически пачхьалкхе хьахинна сийлахьа юбилей. Из хургда коммунизма дерригдунен-исторически коталений, Владимир Ильич Ленина — вай революце денал урауттадаьчуни баьччаи, Коммунистически партии Советски пачхьалкхеи йиллачун идеяш котьялара сийлахь-доккха цІей».

Вай Советски Даьхе сийлахьа белгаларча юбилейга йода низехи чІоагІалахи тоа а енна, дерригача дуненга социализма хІама хьадара торонаши сийлахь - йоккхий совленаши дІа а хьувкхаш. Пятилетка хьалхарча шера чухьа мехка промышленни производства объем 8,4 процента алсамъяьннай, юрта боахама эррига а продукци дегІаенай дукха совгІаэшашагІа доацаш 10 процент, 7 процент хинна ца Іеш лакхъеннай къаман доход. Из да КПСС ХХIII съезда решенеш кхоачашъеш чакхъяхарах, миллионаш болча къахьегамхоша шоаш юха ца кхобеш низаш тІаахийтарах, боахам лелабара керда методаш юкъекххахьарах даьнна беркат.

Вай шу дІадоладу, пятилетка эдаиена чІоагГІа лард а елла. КПСС ЦК декабрьски Пленумои дукха ха йоацаш хиннача СССР Лаккхехьарча Совета сессеи боккъонца ниса, Іилма ларда тІа къоастаьй дІахорча балхий программа. ХІаьта тахан, кердача низашца гІулакх караэпаш, советски наха дика кхета а ду деррига халкъ а хІара коллектив а кхача дезараш малагІа доазонаш да. Вай кердача плано оттаду общественни производства технически прогресси цун структура толашагІча тайпара тоаелгеи Іалашдеш дола промышленноста доакъош сихагІа дегІаухилга, юрта боахама интенсификаци ярен цун материально-технически база чІоагІъяреи ларда тІа из дІахо а дегІаккхувлилга, экономически рычагий роль чІоагІъелга. Цу тІа белгалдаьд вай мехка оборонни низ дІахо а чІоагІбелга. Цунца цхьана хьатІакхаьчача шера план белгала я халкъа хьал-торо дІахо а лакхъяра доккхий гІулакхаш чакхдаха лаьрхІа хиларца. Бахача наьха сага сих йола боккъалара доходаш 5,5 процента дегІайоагІаргья, вай вахар кхы а тоаденнагІеи культурнегІеи хинна дІаоттаргда.

Советски Іаьдала 50-гІа шу дизара баха ма боаггІара накъбаха а гІерташ, Москвани Ленинградеи машинашъераша, Донбасса шахтераша, Украинаи Магниткаи металлургаша кердача шера чубола ха тІакхоаччашехь а лакха декхараш тІаийцар. Цу декхараша белгалду пятилетка шин шера план ханал хьалхагІа кхоачашъяь йоаккхилгеи экономически хьокхамаш дикка тоаделгеи. Лаьтта леладераша, «Юбилейни долча шера — лакха хьувкъам» яха девиз а йолаш, шерра патриотически болам боаржабаьб. Іилмахой, творчески интеллигенци, беррига къахьегамхой Даьхенна керда совгІаташ кийчдеш ба. Дерригача халкъа социалистически яхь кхы а дукхагІа нах юкъе болаш, деналегІа хулаш йоагІа. ХІаьта шера юххьанцарча деношкара денз хІара коллективе дика балха темп караэцилга, производства эффективность дегІаухилга, къахьегама социалистически дисциплина чІоагІлулга геттара лоархІаме а да.

ХьатІаденача шера халкъа боахам дегІаккхувлара боккха лоархІам болаш хургда экономически реформа дІахо а йоаржаелга. Цун дІахора этап йолалу: планированеи экономически стимулированеи кердача системага довлІарчча промышленноста доакъош. По ше къаьстта бола бехктоккхам тІабулл министерстваштеи ведомствашгеи, партийни организацешта. Кердача хьалех бизза пайда эцалургба производство боккъонца Іилман ларда тІа вІаштІехьйоахача, технически прогрессана шерра никъ хьабеллача моттигашка, боахама расчета принципаш юкъехухьаргйолча, материальнии моральнии стимулаш нийса вІаший тарйолийтача, дуккхача наьха инициатива хьалкхоабачеи дегІакхувлачеи моттигашка.

Укх шера де дезаш дукха хІамаш да пятилетка лоархІамера социальни декхараш кхоачашдара. Халкъа образоване, нах чуІечеи культурно-бытовойи гІишлон, торговле, къахьегамхой салаІара, кхыйола проблемаш ха йоа а ца еш, гІанна тІехьа гІа боахаш кхоачашъе еза, холуш дола толамаш коммунизм хьалъяра дерригача доакъошка дахар духьа.

Октябра 50-гІа шу дизара кийчо яро, парте ХХIII съезда решенеш кхоачашъяро вай наьха дегашка шоаш мехка дай хилара уйла чІоагІъю, вахара ерригача сферашкара цар общественни деятельность чІоагІагІа хулийт. Партийни комитетий декхар — Советий, профсоюзий, комсомола, кхыча общественни организацей болх дикагІа тоабара, хІара къахьегамхо шийна боккха граждански бехктокхам тІалаттилга ховш хилийтара уйланца кхевара йоакхо елга.

Советски халкъ, ший кхоаненах чІоагГІа тешаш дІахо дІабахьа беза никъ дагахьа зе а зувш, накъаденад советски халкъ 1967 шера кердача дикача гІулакхий вестник из хиларах тарра. Бакъдар аьлча, тахапарча дунен тІа чоалханера проблемаш кІеанга-м яц. Вьетнамски халкъа духьаларча США агрессе дІахо а кхохкадолийт дунен халкъашта юкъе латта хьал. Цхьабакъда, лоаттабе бокъо а йолаш вьетнамски халкъо лоаттабу къовсам низ болаш чІоагІа хьаллувц беррига машар безаш мелбараша, бокъо йолаш долчоа, халкъий паргІатонна, уж кхычарех тийша ца хилийтара тІехьа хьалъувтташ мелбараша.

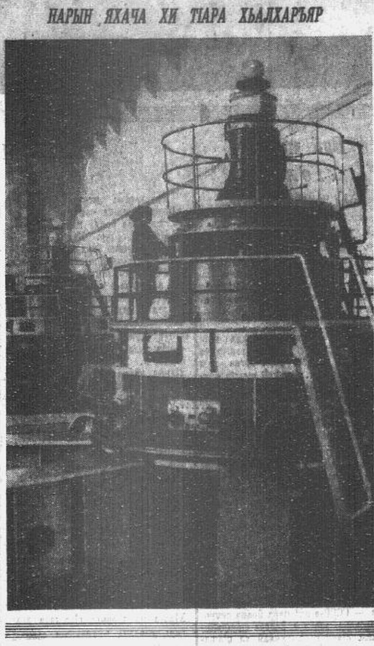
Историе логика къаьгга гуш я, хІаьта хьатІаденача шеро адамле тІа-тІа нонагІа дегІаахара гІулакха дика новкъостал дергхиларах — вай мехка коммунизм котьяьнна дІаоттаргйола ха гаргайоалаергхиларах, дунен арене социализма низаш дІахо а дегІаахарца, империалистически агрессорашта духьаларча, машар, демократи, социализм бахьанерча къовсама хІанзарча ханара деррига революционни низаш кхотадаларца из белгала хургхиларах тешам бенна а да вай.

Тахан, доккха а сийлахьара а шу дІадоладеш, миллионаш болча къахьегамхоша шоай уйлаш тІалестаю ленински партена — Октябра коталонаш, Советий мехка еррига исторически коталонаш йоахилга вІаштІехьдаьккхачоа, халкъа Іалаьмате доккхача деналерча авангарда. Парте гІулакх, парте политика советски наха шоай кхоаччара гІулакх, дуккхьала шоай политика лерхІ. Партеца цхьана, цо кулгал а деш, уж кийча ба КПСС ХХIII съездо хьалхашка оттадаь декхараш шоаш юха ца кхобеш кхоачашде.

Советски пачхьалкхен историе керда оагІув хьаеллача юбилейни шера Іурра вай денал урауттаду В. И. Ленина дешаша: Іанне а дІахо дахандза ма Іе, Іанне а ма Іе дукхагІа динза!

(2-ча январерча «Правда» передовая).

НАРЫН ЯХАЧА ХИ ТІАРА ХЬАЛХАРЪЯР

КИРГИЗСКИ ССР. Уч-Кургански ГЭС — Нарын яхача лоаман хи тІа хьалъеш латтача электростанцей каскадах эгтара хьалхаръяр. Цун низ — 180 эзар киловатт. Йоккха водохранилище а я гидроузле. Вежарашха йолча Средни Азе республикашка цу станце дарегІа электроэнерги кхаьча ца Іеш, дІадувча лаьтташта эша хий а кхоачаргда. Нарыне тІа шоллагІа, Токтогульски станци хьалъеш латтача майдана а энерги тел Уч-Курганcки ГЭС-о.

СУРТА ТІА: гидроэлектростанце машинни зал.

А. Кадырпулова сурт. ТАСС фотохроника.

Октябрь 50-гІа шу

ХЬИНАР АЙДЕННАД

Грозненски баьцадаарий консервни завода цехий, сменай коллективаша лакха къахьегама толамаш даьхар пятилетка хьалхарча шера. Баьцадаарий консерваш арахецара шера план кхоачашъяьй 105 процент, планах лаьрхІачул совгІа арахийца консервай банкаш 23,5 эзар сома маьха я.

Къахьегама овсарле лакхъяраи арахецача продукцега дІабода мах лохбараи дукха кердадараш балха юкъекхихьар соахка. Цар вІаштІехьдалийтар къахьегама овсарле дикка лакхъе, хІаьта арахецача продукцега дІабода мах лохбарах дІадахача шера цхьайтта бетта пачхьалкхенна кходаь ахча 3800 сом да.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 50 шу дузача денна сийленца накъаяхара кхы а хьинар айдаь къахьег завода коллективо укх бетта. Хьалхарча пхе ден задани тІехкхоачашъяьй. ХІара сменах нормаш 110—115 процент кхоачаш а еш, къаьстта дика къахьегарца белгалъяьннай Зоева Нюра керте латта консервни цехеи Митусова Зояс кулгалдеча томатни цехеи коллективаш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

МЕБЕЛЬ—ХОЗАГІЕИ ДИКАГІЕИ

Тахан ши бутт буз юбилейни шу дІадоладенна. Лакха къахьегама толамаш а деахаш ер шу чакхдаккхара социалистически яхье яьнна къахьегаш я Нохч-ГІалгІайчен мебельно - хьу чакхйоахача «Терек» яхача фирма цехий, фабрикай коллективаш. Яхье яьннача коллективаша лакха къахьегама толамаш доах. ДІадахача шера план 29-ча декабре кхоачашъяьй фирма коллективо. Планах лаьрхІачул совгІа арахийца продукци 82 эзар сома маьха я. Къахьегама овсарле 1965-ча шера хинначул 6,5 процент лакхъеннай.

Социалистически яхье хьалха латт Арсинюк Дика керте латта № 1 йолча мебельни цеха коллектив. Шера план 101,7 процент кхоачашъяьй цо. Иштта дика къахьегаш я Петренко Леониди Сааньян Михаили керте латтача фабрикай коллективаш.

Унх шера уж толамаш кхы а совдоахаш къахьег тха коллективо. Хьалхарча пхе ден задани тІехкхоачашъяьй.

В. ЛЕОНГАРД,
Нохч - ГІалгІай мебельнохьу чакхйоахача «Терек» яхача фирма планови отдела начальник.

ДИКА ДІАДОЛАДИР ШУ

Ханал кхо ди хьалха кхоачашйир пятилетка хьалхарча шера задани «Чечингстройтранс» объединене ремонтно - механически завода коллективо. Планал совгІа дир ремонтникаша ши бІаь эзар сома маьха балхаш.

Дукха къахьийтар коллективо дахача шера къахьегама овсарле лакхъяра. Балха юкъейихьай дукха болх тоабеш йола мероприятеш, рационализаторски предложенеш, дукхагІа терко яьй къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхара. Цунах хьахиннар дика да: лакхъеннай балха овсарле, планах лийрхІа хинначул совгІа 5,9 процент лохденнад продукцега дІадодар, цу чотах кходаьд бархІ бІаь эзар сом гаргга ахча.

Яхье яьннача коллективашта юкъе хьалха латт нов. Богатырев Степан Сергеевич керте латтача цеха коллектив. ХІанз дІадоладеннача кердача шера а дика толамаш доах завода болхлоша.

М. МАНИЕВА.

ЮБИЛЕЯ СИЙНА

Дика накъадаьккхад 1966 шу «Красный молот» яхача завода машинашъераша. Продукцена реализаци ярен накопленен планаш кхоачашъяьй.

Чонлитейни цехо 1-гІча декабре, болатлитейни цехо 22-гІча декабре, пхьоален-прессовочни цехо 25 декабре, металлоконструкцеш еча цехо 27 декабре кхоачашйир 1966 шера план. ХІанз компрессорно-кислородни станци тоаеш, парокотельни хьалъяра б[illegible]хаш чакхдоахаш ба уж.

Керда шу хьатІакхоачаш завода лаьрхІа, хьалдаьча кердача цІеношка баха хайшар завода болхлой. Совета Іаьдала 50 шу яха цІи лелаяра бокъо яккха аьнна социалистически яхье яьннай нов. Барановеи Комаровеи кулгалду машинашъерий бригадаш. Завода ерригача цехаша, бригадаша хьаллоаттаю цар почин. Юбилея сийна мах бола совгІат кийчдеш ба красномолотовцаш.

К. ТИМОФЕЕВ.

ХЬАЙБАЙ ЙОАКХО Ю

Тха совхоза болхлоша лакхара производственни толамаш доах тІеххьарча шерашка. Къаьстта дика ка йоал цар КПСС ЦК ХХIII съезд хинначул тІехьагІа.

1963-ча шерага кхаччалца зе деш яр тха совхоз, цу хана денз рентабельни йолаш хьайоагІа из.

1963-ча шера дуккхьашха кхо эзар сом пайда бир тха совхозо, хІаьта 1966-ча шера 214 эзар сом хилар из. Цу цифраша хьагойт укх тІеххьарча диъ шера мел дегІаенай тха боахама экономика.

Дуккхьала альпийски даьгІенех бизза пайда эцарах хиннаб тха совхоза 95 эзар сом пайда. Лоаман даьгІенашка 2100 бежан хиннад 1966-ча шера. Дерригача аьхки лоаман даьгІенашка дажаш хиннача хьайбашта 95 эзар сома маьха 138,6 тонн дарегІа дулх тІакхийттад. ХІара бежана дийнахьи буси тІакхета дулх, планах доагІар 500 грамм мара доацача, 580 грамм дар.

Къаьстта лакхара къахьегама толамаш даьхад лоаман даьгІенашка скотника И. Бикаева. Шелеладаьча Іулацарча хІара бежана 648 грамм дулх тІакхеттал дика Іунал даьд цо деррига ча Іула. ХІаьта, цо Іунал даьча дерригача хьайбашта тІакхийтта дулх 20,2 тонн хилар. Шоай декхараш дикка тІехкхоачашдир скотникаша В. Ацаева, З. Махмаева, кхычар.

Геттара лоархІаме да лоаман даьгІенашка доажадеча доаханна тІакхета дулх дарегІа хилар. Иштта, хІара тІакхийттача дулха центнерга дІабода мах 34,53 сом мара дац, планах лаьрхІар 73,85 сом долча.

Тха боахама хьайбаш леладераша лаьрхІад укх шера дена дІа ши эзар совгІа бежан лоаман даьгІенашка дажа дІалекка.

Боахама экономика лакхъяра чІоагГІа новкъостал дир тхона цІагІа доахан кхоабилга могадаро. Укх тІеххьарча шерашка лоаман даьгІенашкара цІадоаладаьча хьайбаех дІахо кхаба мегаргдараш хьа а къесталеш, кхоачам хиллал тайп-тайпара доакъар а телаш кхоаб оаха. Цу доаханна тІаккхетача дулха чотах дикка алсамбоал совхоза пайда.

Кхы а лакхара къахьегама толамаш даха йиш хургьяр, нагахьа санна Іай доахан кхабара хьалаш тха совхозе во хиннадецаре. Доахан чулатта помещенеш ханна яь ахкан лагераш я, хІаьта парна тІатехар ча да. Хьайбаш чулоаттаде лаьрххІа яь помещенеш ца хилар бахьан долаш, фермашкарча балхашта механизаци яьяц.

Цхьабакъда, тхоай боахама хьалашка хьайбай продукцега дІабода мах дикка лохбара тІагІертта къахьегаш ба совхоза болхлой. Продукцега дІабода мах махулла лох а бе[illegible] плана[illegible] массаза а тІехкхоачашъяра халданза къовсам лоаттабу тха хьайбаш леладераша. Масала, 1965-ча шера тІакхийттача дулха центнерга дІабода мах 87,4 сом бар, планах боагІар 72 сом мара боацача. Дулх даккхарга дІабода мах лохбара боккха теркам тІа а бахийта хьинаре къахьийгача тха совхоза болхлоша укх шера лакхара къахьегама толамаш даьхар. Хьайбашта тІаккетача дулха центнерга дІабода мах 73,7 сомага кхаччалца лохбир, вешта аьлча 17,5 процент кІезигагІа хилар из 1965-ча шера дІабодаш хинначул.

Геттара хьинаре къахьийгар укх шера хьакхий-товарни фермай болхлоша а.

Нагахьа санна 1965-ча шера фермашкарча хІара хьакхийна дийнахьи буси тІаккета дулх 312 грамм мара хиннадеце из цифра 440 граммага кхоачаш лакхъелар дІадахача шера, из хул планах тІаккхета дезаш хинначул 40 грамм дукхагІа.

Иштта лакхара къахьегама толамаш даха вІаштІехьдаьннад тха хьайбаш леладеча фермай болхлой, цкъа-дале, хьайбашта рационага хьежжа кхоачам хиллал тайп-тайпара дегІа чІоагІа пайдане дола доакъар лоатталарах. ШоллагІа-дале, хьакхаршта 2500 моттига лаьрхІа дерригача балхашта механизаци яь помещенеш хьалъярах.

Геттара боккха пайда боал совхоза свинарникаш механизированни хиларах.

Нагахьа санна из помещени хьалъялехьа цхьан свинарка 180—200 мара хьакха лелаеш хиннаеце, керда помещенеш хьалъячул тІехьа хІара свинарка вІаштІехьдоал 700—750 хьакха лелае.

Хьайбай продукцега дІабода мах лохбара уж а кхы а дукха балхаш дарах йиш хиннай хьайбашта тІакхетача дулха центнерга дІабода мах 1965-ча шерачул 12 сом лохбе.

ХІанз тха совхоза болхлой боахама экономика кхы а чІоагІагІа дегІайоалаяра наькъаш лехаш ба.

ДІахо йодача хана кхы а лакхлургда къахьегама толамаш. Тха совхозе хьалъеш латт 700 хьакханна лаьрхІа ши свинарник, хІаьта дукха ха йоацаш хьалъе йолаьй кхы а ши помещени. 1967-ча шера хьалъе лаьрхІад оаха 2500 хьайбанна лаьрхІа откормочни база.

Цу ерригача помещенешка хьа мел деш дола балхаш механизированни хургда.

Боккха пайда баргба тха боахама уж мероприятеш лерххІача тайпара чакхъяхарах.

С. МИСЛЯЕВ,
Надтеречни района «Гвардейский» яхача откормочни совхоза керттера экономист.

ІА—ЮРТАШКАРА БАЛХАШ СИХДЕННА ХА

РЕМОНТ ЕШ БА

Октябра 50 шу дузача юбилейни шерарча хьувкъама боккхача лоархІаме да юртбоахама техника дика кийчъяр.

ДІадахача шера йиълагІча квартале планах 34 мара тоае ца эзача, 35 трактор тоаьй МалгІабика района «Ингушский» совхоза механизатораша, кхоачашъяьй комбайнашта ремонт яра план а.

Техникана дика ремонт ергйола хьалаш вІаштІехьдаьхад совхоза мастерскойшка. Цунга хьежжа дика къахьег механизатораша. Царех ба В. Хайдапов, Н. Ерошников. Шоай сменни нормаш массаза а 130—140 процент кхоачашъю цар. Дикал лакха йолаш шин трактора ремонт яьй байнача бетта Гандалов Гирихана.

Графикал хьалха лел юртбоахама инвентара ремонт яра балхаш. ХІара отделене я пхьоалле. Байнача бетта юртбоахама инвентара ремонт яь баьннаб совхоза пхелагІча тракторно - полеводчески бригада ремонтникаш. ИтталагІча декабре тоаяь яьккхай йиълагІча отделене мел йола юртбоахама инвентарь коммуниста М. Гандалоева кулгалдеча бригада ремонтникаша.

Г. АБУЕВ.

КХАШКА УДОБРЕНЕШ КХУХЬ

ХІанззе а йоакхо е болабеннаб Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза кхаш леладераш юбилейни шера хьувкъама. Дика кхетаду цар лакхара хьувкъам кхебара мел пайдане да кхашка минеральни, органически удобренеш яхкар.

А. Албастов хьалха латта бригада я уж балхаш деш. Кхо тІадоттара а из кхашка дІадоаржадара а балхашта механизаци яьй.

ХІанзле 2600 тонн органически удобренеш йоаржаьй боахама кхашка. Уж балхаш деча хьинаре лакъа лоац хІара денна кхашка 20 тонн совгІа удобренеш товсача цхьоалагІча отделене трактористаша І. Хамзаева, Д. Ахмадова, С. Гудаева, кхычар.

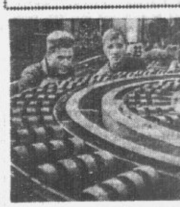
Хьинар айденна къахьегаш ба пхелагІча отделене кхаш леладераш а. ХІара гектара тІа кхоккха центнер тоссаш гурахьа дув ялат дІадийнача кхашка минеральни удобренеш тайса бала боахк уж. Совхоза пхелагІча отделене болхлой удобренеш ехка баьннаб.

Дукха ха ялалехьа уж балхаш даь даргда ерригача совхозе.

Удобренеш товсара санна чІоагІа лоархІаме да кхашка чудолийташ хий диллар. Совхоза ерригача отделенешка деш да уж балхаш а.

ЙиълагІча отделене У. Газдиева, П. Колесникова, М. Арбузова бригадай механизатораш кхашка хий дилла харшаш даьха баьннаб. Зяба аьхача латтеи гурахьа дийнача ялатийнеи хий дехкаш ба поливальщикаш.

А. ЧЕБУШЕВ.

Автоматически линей Мински заводо ший продукци лоаттаю автомобильни, мехкдаьтта, тракторни, предприятешта а халкъа боахама кхыча доакъошта а.

Дукха ха йоацаш заводе нийсъяьлар Заволжски моторни завода йохьийташ йола керда уникальни автоматически лини. Из я цхьан ханна 30 двигатела тохкама обкатка е лаьрхІа. ХІанзалца уж тайпа тохкамаш ше къаьстта йолча стенда тІа дора. ХІанз къаьнарча кадрови болхлоша цхьана линеш вІаштІехьйоахаш ба кагирхой а.

Сурта тІа: комсомольцаш слесарь-наладчик Трушкевич Михаил (аьрдехьарнар) слесарь-сборщик Рубиниченко Владимир.

В. Буданеи, М. Минковичеи сурт. ТАСС фотохроника.

ЧІОАГІЛУШ ЙОАГІА БОАХАМА ЭКОНОМИКА

1964-ча шера ши колхоз вІашагІа а теха баьб боахам. Цу гІулакхо йиш хилийтар боахама экономика сихха дегІайоалае. ЦІаьхха кІезигьелар кулгалхой аппарат, еррига юртбоахама техникеи инвентари цхьан колхоза доалахьа хилар. Из бахьан долаш тха колхоза вІаштІехьдаьлар лаьтта леладара культура айе, юкъарча хьайбашта кхоачам боллаш, доакъар лоаттаде.

Юкъара боахам дегІабоалабара доккха гІо дир парте ХХIII-ча съезда, мартовскийи майскийи Пленумий решенеша. 1966-ча шера тха колхоза толамца кхоачашдир пачхьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара социалистически декхараш.

Гуш да тха боахама экономика дерагара шерага чІоагІлуш йоагІилга. Нагахьа санна 1965-ча шера тха ахчан доход 170 эзар сом мара хиннаеце, дІадахача шера 240 — 250 эзар сом хилар. Тха колхоза экономика чІоагІъялар хьахьокх укх цифраша: тІеххьарча кхаь шера юкъера лаьрхІача цхьан гектара тІара боала хьувкъам 23 — 25 центнер ба, хІаьта колхозаш вІашагІкхеталехьа 8—9 центнер мара ялацар гектара тІара.

Тха колхоза дІаювча культурай хьувкъам лакхбалар лаьтта леладара культура тоаяр, къахьегам дика вІаштІехьбаккхар бахьан долаш да. Растениеводстве а хьайбаш леладеча а лакхара къахьегама толамаш даьхад 1966 шера. Пачхьалкхенга планах лаьрхІачул совгІа 800 центнер шура ехкай тха хьайбаш леладераша, хІара кхоабача Іаттагара йоаккха шура 1965-ча шерачул 300 килограмм дукхагІа я.

Боккха теркам тІабохийт хьайбаш леладераша хьайбай Іулаш тоадара, жа дебадара. Укх шера колхозе 10 эзар устагІа хургболаш ба, дІадахача шера 3 эзар мара ца хиннача. ХІаьта дебадара план хІанзле 102 процент кхоачашъяьй.

Укх шера кхы а лакхагІара къахьегама толамаш даха лерхІ тха хьайбаш леладераша. Советий Іаьдала 50 шу дизара сийна яьржача социалистически яхьа юкъе а даха лакхара декхараш тІайийцад оаха. ЦхьоалагІа ноябрь тІаккхоачаш пачхьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара шера план кхоачашъергья.

Иштта, лакхъе лерхІ оаха хІара кхоабача Іаттагара йоаккха шура, хІаьта цунга хьежжа лохлургда шура яккхарга дІадодар а.

ХІара шера лакхлу тха колхозхой къахьегамцара материальни безам.

Нагахьа санна 1964-ча шера колхозхошта хІара къахьегама денах 40 кепиг ахчеи 1,5 килограмм ялатеи мара деннадеце, дІадахача шера механизаторашта, хьайбаш леладерашта хІара къахьегама денах цхьацца сом ахча, шишша килограмм ялат, 50 грамм растительни даьтта делар. хІаьта кхыча отраслешка болх беш боахкача колхозхошта 80 кепиг ахча, шишша килограмм ялат, 50 грамм растительни даьтта делар. Иштта, хІара шера лакхлу колхозхой вахара хьал.

ХІанз тІагІертта кийчо еш да тхо бІаьстан кхашкарча балхашта. Агротехнически лоацача хана дІадийна даьннача гурахьа дувча ялата кхоачам боллаш подкормка ю минеральни удобренешца. Кхашка органически удобренеш ехк, оттадаь дала доахк еррига юртбоахама культураш кхеяра технологически карташ. Дика ду механизатораша юртбоахама техникана ремонт яра балхаш. Механизаторий, полеводий, хьайбаш леладерий дешар вІаштІехьдаьккхад.

Шоашта хьалхашкара декхараш кхоачашдара хьинаре къахьег тха колхоахоша. Царна юкъе дика къахьегарца белгалъяьннай производстве хьалха латта шоллагІча шурий-товарни ферма доярка Х. Оздоева. Ше кхоабача хІара Іаттагара 2000 килограмм шура яьккхай цо, планах йоагІар 1350 килограмм мара йоацача. Коммунист йолча Гароева Эсета а яьккхай хІара кхоабача Іаттагара 1850 килограмм шура планах йоагІар 1350 килограмм мара йоацача. Царел лоадаме тІехьайнсац Л. Чениева а. ХІара ше доал деча Іаттагара планах лаьрхІачул 450 килограмм совгІа шура яьккхай цо а. Дукха ба тха колхоза дояркашта юкъе дІадахача шера иштта лакхара толамаш даьха дояркаш.

Пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара шера план толамца тІехкхоачашъяьй тха колхоза цхьоалагІча шурий-товарни ферма коллективо а.

Укх кердача юбилейни шера дІадолалу тхо колхозхошта къахьегамах ахчанца мах тела. Цу гІулакха оттаяь колхозни расценкаш я. Баьча балхага хьежжа алапи тергда хІара колхозхочоа.

Колхозхошта совхозхошта санна хІара бетта алапи теларо йиш хулийтаргья колхозхой хьинар лакхде, цар къахьегамцара материальни безам совбаккха. ХІаьта колхозхоша хьинар айденна, материальни безам совбаьнна къахьегарга хьежжа колхоза юртбоахама продукташ дукхагІа йоахаргья.

ТІайийца социалистически декхараш кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаьй колхозаша белгалъяьхай социалистически декхараш кхоачашдара чакхъяха еза хаьдла йола мероприятеш.

С. ШАДИЕВ,
Сунженски района Орджоникидзе цІерахча колхоза председатель.

Город Грозне промышленносто 1966 шера 21 декабре кхоачашйир кердача пятилетка хьалхарча шера план. Мехкдаьтта, газовой, мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста предприятей коллективаша 1966 шера дикагІа ритм йолаш болх бир, шоай технико-экономически хьокхамаш дикагІа тоадир. Города мехкдаьттахоша кердача пятилетка хьалхара шу белгала хилийтар Брагунерен Октябрьскии дуккха а мехкдаьтта доалла керда ши моттиг гучаяккхарца, хІаьта Старопромысловски майда малхбоалехьарча даькъе мехкдаьтта доаллаш хилар бакъ а дир. Октябрьски майде лакхехьарча мелови тІоанашкара мехкдаьтта даккхаро тешам болийт мехка къаьнагІа йола мехкдаьтта доалла район юхаметтаоттаргхиларах.

Товарни продукцега дІадодар планал тІех лоадара чотах 6 миллион сом гаргга паччахьалкхен ахча кходаьд.

Дикка дегІаденад мехкдаьттен гази йоаккхилга, мехкдаьтта-химически продукташ, электроэнерги, кхачан продукташ, халкъа потреблене товараш хьаделга.

Социалистически яхьа юкъе дикагІа дола толамаш даьхад: шера план 30 ноябре кхоачашъяьккхача Грозненски хІамаш тегача производственни объедицене коллективо, план 15 ноябре кхоачашъяьча «Грознефть» объединене автобаза коллективо, 3 декабре план кхоачашъяьча «Чечингстройтранс» автотранспортни объединене коллективо, шера план 8 декабре кхоачашъяьча Гормолкомбината коллективо, ший шера план 14 декабре кхоачашъянь яьннача КПСС XXIII съезда цІерахча Грозненски крекинг-завода коллективо, 17 декабре план кхоачашъяьча Грозненски нефтехимзавода коммунистически къахьегама коллективо.

нех, къахьегама овсарле лакхъярах, цар хьалха дІанхача шерашкарчул дукхагІа пайдаш делга Іалашдаьд.

Уж предприятеш шоай тайпара йола, дика опыт йовзара, юкъейоалапра, йоаржаяра, боахам лелабара кердача системана юкъера кхоачамбоацараш дІадахара де леза гІулакхаш къестадара лабораторе а хинна дІаэттай.

Цу предприятей 1966 шерарча балха итогаша гучадаьккхад боахам лелабара керда система шеко йоацаш толашагІа йолга, цо шоаш хьегача къих хьахуларашца нах материальни хьашт долаш хилар дикка лакхделга, долче, цо цар балха эффективность лакхъелга. Дикка алсамдаьннад цу предприятей коллективаша къахьегам дикагІа вІаштІехьбахаран производство цхьатарра ритм йолаш хилийтаран, материальни ресурсаш кхояра, производственни мощностех дикагІа пайда ийбара, продукце дикал тоаяра тІаухийта низаш.

Боахам лелабара кердача системагІа продукци дукхагІа хьаярах кхоачам бац. Из цу тІа а дарегІа, тІехдика хила еза, хІанзарча ханарча Іилма-технически дІадехараша маяххара, потребителашта маэшшара хила еза.

Установкаехи бригадаехи социалистически яхьа юкъе дикагІа дола толамаш даьхад: Октябрьски бурув деттача контора мастера нов. Соломатина бригада, 212-гІча буровоя бурильщика нов. Селезнева; Старопромысловски бурув деттача контора мастера нов. Борнеева бригада, бурильщика нов. Епифанова; Грозненски крекинг-завода нов. Овсянникова кулгалдеча № 1-2 йолча установка коллективо, цу установка оператора гІончо нов. Магомадова, № 5 йолча установка воккхагІча операто-

шоаш бехктокхаме хилар дизза кхета а деш уттаьхьар шоаш дергдолча гІулакхий программа, шоаш тІаийдеча декхарий хІара дош шоашка кхоачашдургдий а хьожаш аьннадар. ХІаьта а города предприятей цхьа коллективаш социалистически декхараш кхоачашдарах ца лоархІаярал совгІа, кхыметтел паччахьалкхен план а кхоачаш ца еш йисай. Царех я № 1 йола гІишлой материалий комбинат (директор — Трищенко, парторганизаце секретарь — Никитченко), Старопромысловски кирпишкий завод (директор — Гуров, парторганизаце секретарь — Остапенко), кондитерски фабрика (директор — Кудряшов, парторганизаце секретарь — Коробкин), технически Іалашон станци (директор — Пурдик, парторганизаце секретарь — Мокрогузов), литейно-механически завод (директор — Васильев, парторганизаце секретарь — Трошкин).

План — хьаштдолчча предприятена дола закон да, цо тІаийдеча декхарий лард я. ТІаийца декхар — болхлой коллективо ший хьашт дале кхоачашде а ца де а йиш йола гІулакх дац. Дийца а дийца тІаийца из — закон морг, балха программа, чІоагІагІа къахьега деза задани хиле дІаотт. ХІаьта паччахьалкхе из кхоачашдар е кхоачаш ца дар бе-башха доацаш а яц.

ТІаийду социалистически декхараш кхоачаш ца дарах боахама а партийни а болхлой цІенхашттарча бехктокхаме увза беза ха хьаэттай.

Керттерча кхоачамбоацарех лаьрхІа белгалдаха доагІа:

мехкдаьтта доахача промышленносте — бурув деттача конторашка хІанз а дукха авареш ху-

КАРАГІДАЬННАРАШИ ДЕ ЛЕРХІАРАШИ

ГІишлошъераштей монтажникаштей юкъе дикагІа дола толамаш даьхад: Сийлахь-боккхача Октябра цІей деззду ди тІаккхоачаш ший шера план кхоачашъянь яьннача гІишлошъяра механизацияра Управлене коллективо, шера план 4 декабрь тІаккхоачаш кхоачашъяьча № 7 йолча треста Грозненски монтажни управлене коллективо, кхычар.

ХІамаш тегарий толам бувлара керттерча бахьанех цаІ да партоганизацеи боахама кулгалхошеи шоай болх вІаший айхха бувзам а болаш беш хилар. Боахамхоша чакхдоаха гІулакхаш укхаза массе а хана хьалкхоаб наха юкъебеча организационно-партийни политически балхаца. Йоккха герко ю оборудованехи производственни майдаехи толашагІча тайпара пайда ийбара дешай, фабрика чурчеи цеховойи хозрасчета, товарно-материальни рузкъаех а кхом болаш пайда ийбара, къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбахара.

«Чечингстройтранс» объединене коллективо толамаш дахара керттера фактор я партийни комитетои боахама кулгалхошеи хаддаза автомашинех толашагІча тайпара пайда ийбара накъаш лехаш хилар, резинеи доагори, машинашта хьекха даьтташ кхом болаш дІаахийтара къовсам лоаттабеш хилар. Объединене линейни программироване математически метод юкъеяхьаро торо хилийтар 1966 шера цу методагІа 400 эзар тонн гаргга хула мухьаш дІа-са кхахьеи 100 эзар сом хинна ца Іеш кхы тІа а пайда беи.

КПСС XXIII съезда цІерахча Грозненски крекинг-завода коллектив укх тІеххьарча шерашка дикагІчарех йола цаІ хинна дІаэттай. Иштта, цу коллективо 1966 шера кхаь квартале шийга кхаьбар СССР Министрий Советеи ВЦСПС-и карара кара тела ЦІе байракх, хІаьта иштта йІаьххача хана чухьа — КПСС Махачкалински горкомеи горисполкомеи карара кара тела ЦІе байракх а. ХІаьта из ше-шегІа хинна хІама дац. Укхаза завода кулгалхоша шоай беррига практически балха когг гІортолга хулийт партийни организацех, хоадам беш долча производства доакъошка нийса дІа-са оттабаь болча коммунистех. Партийни комитето ший хІара деннарча балха тІа йоккха терко ю юххьанцарча парторганизацейи партийни группайи роль а бехктокхам а, цар денал лакхдара, коммунисташ шоашта тІадеккача балха доакъой хьакъехьа шоаш бехктокхаме хилара уйла йолаш хулга а производствера цар авангардни роль а лакхъяра.

1966 шера дика хьокхамаш даьхад апрель бетта денз производства планированеи экономически стимулированеи кердача система хьалашка болх беш йолча «Старогрознефта» НПУ а, «Красный молот» яхача завода а коллективаша. Уж ка маьхала а ювлаш лоархІаьй шоашта оттаьча лакхъяьча производства пла-

ра нов. Павловске; Грозненски химкомбината № 131 йолча цеха воккхагІча аппаратчика нов. Балахнова; вагонни депо промывальщика нов. Ичаева; «Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене шофераша нн. Белянкинеи Магомерзоеви; Грозненски молкомбината шура чуювттача цеха болхлоша нн. Лосеваси Морозеи; № 7 йолча треста ГМУС-а воккхагІча монтажника нов. Омельченкос; ЗЖБК нов. Гериханова бетонщиккий бригада; «Грозпромстрой» треста СМУ-4 Ольга Яковенкос кулгалдеча молярий бригада, дукхача кхычар.

Города боахама гІишлоне даьха уж толамаш — болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гІулакхерча наха шоаш юха ца кхобеш къахьегар бахьан долаш хьахиннараш, городской партийни организаце организаторски а политически а балха боарам лакхбар, кадраш хержаш къестаяра, нийсъеш дІа-са увттаяра, кхетамца кхеяра цо тІаухийта уйла чІоагІагІа хилийтар бахьан долаш хьахиннараш да.

Городской партийни комитет дукхагІа йоакхо е яьннай болхлойи гІулакхерча наьхеи къахьегама а быта а хьалаш дикагІа тоадара, производства технически боарам лакхбара, дукха къахьегам болача процессашта автоматизаци, механизаци яра, производственни эстетика юкъекхахьара. Уж дешаш хул массе а хана парте городской комитета пленумашка а бюро заселанешка а дувцаш.

Парте городской комитето вІаштІехьдаьккхадар кулгалдеча кадраша экономически дешар дешилга. Боахама кулгалхоех, партийни профсоюзни болхлоех, керттерча инженерех, цар заместителех, кхыча инженерно-технически болхлоех бола 900 гаргга нах деша баьгІар 7 отраслеви факультете. Дешара курса программа вІаштІехьъяьккхаяр деша багІарашка хиланза логІйоаца экономически теоре дешай хьакъехьара минимум Іомаяйта ца Іеш, кхетам а болаш боахама гІишлоена практике кулгалдара знанеш а Іомайтаргйолча тайпара. Дешара шу ерригача факультеташка йистедаьккхар предприятей экономика лоархІамегІча дешай хьакъехьара конференцеш чакхъяхарца.

Кулгалдеча кадрай дешар кердача дешара шера а дІалода.

Ленински традицей накъ тІара а ца боалаш, наьха хьакъалаштеи дегаштеи революционни теоре Іалаьмате йоккха влияни еш хиларах пайда а ийбеш, пропагандисташеи агитаторашеи къахьегамхой даим кхебу коллективашта хьалхашка латта декхараш кІоарггга кхетадара уйланца, партийни пропагандеи агитации айхха ювзайолийт предприятешкара хаьдда дола декхараш кхоачашдарца, нах сакхетам а болаш къахьегеи общественни декхар кхоачашден Іомабу.

ХІаьта а парте городской комитета организаторскии политически балха боарам хІанз а КПСС XXIII съезда решенеша дІадехарашка хьежжа бац. Цунна тешал ду промышленноста балха юкъе долаш долча кхоачамбоацараша. Гаьнна дукхагІа йолча коллективаша бокъонца уйла тІа а ухийташ, паччахьалкхенна хьалхашка

лаш хилар, организационни простояш геттара дукха хулаш хилар, чоалханера скважинаш яхара технологена боаггІаш бола тІахьожам лоаттабеш ца хилар;

мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте — план оттаьча ассортиментагІа кхоачашъеш ца хилар, установкаш боарамал тІех капремонте лоаттаеш хилар, доахаш долча моторни доагорий дикал лоха хилар, керда процессаш бараерзаелга гоадеш хилар;

машинаш еча — план номенклатурагІа кхоачашъеш ца хилар, пайданера балха ха геттара дукха йоаеш хилар, оборудоване сменноста коэффициент лоха хилар, дукха а изделеш лоха рентабельность йолаш хилар;

транспортни организацешка — автотранспортаца мухьаш а пассажираш а дІа-са кхувлар эшшача боараме ца хилар, эша гІулакхаш дара культура лоха хилар, дукха накъий-транспортни хатараш хулийташ хилар, кхыдараш.

Городской партийни организаце балха юкъера кхоачамбоацар да, хьалха а санна, гІишлошъяра доаггІаш дола кулгалделга доацаш хилар. Капитальни вложеней план кхоачашъяьяц. ЛоархІамегІа йола промышленни объекташ, нах чуІеча цІеной а культурно-бытовой а объекташ эксплуатаце ахийтара уттаьь ханаш юкъагІийтай. Белгалдаккха доагІа планированена юкъерча тувладалийтаращцеи гІишлош материально-технически хьакъехьа бо Іалашъеш хиларцеи цхьана, гІишлошъелга тІехьадусаш хилара керттерча бахьанех цаІ — кадраш хержаш къестаяра, нийсъеш дІа-са увттаяра, кхетамца кхеяра юкъе кхоачамбоацараш долаш хилар, гІишлошъечара кадраш дукха хувцалуш хилар долга. ХІаьта гІишлонашкара кадраш хувцалуш хиларан къахьегам вІаштІехьбаккхара боарамаи юкъе духхьалара бувзам ма бий. Къахьегам нийса вІаштІехьбаьккхача моттигашка болх, простояш а штурмаш а йоацаш, ритмагІа лел, наха алапеш дукхагІа доах, цар шоаш бола моттиг еза я. Городской партийни организаце дІахо йодача хана цу оагІора а берзабаь чакхбоахаргба ший болх.

Города промышленносто ка маьхала а йоалаш йистедаьккхад кердача пятилетка хьалхара шу. ХьатІадоагІача шерашкарча заданеех лоархІаяра кхоачам балла низаш Іоадаьд цо. ХІаьта Советски Іаьдала 50-гІа шу дизара сийленца накъадахара яьржача социалистически яхьо цунна гІо а ду.

«Старогрознефта» НПУ коллектива инициативагІа итташ йолча производственни коллективаша, цу цІейна яха ма йоаггІара накъа гІолга а лаьрхІа, шоашта къоастам боллаш дола декхараш тІаийцад, хІаьта хІанз уж кхоачашдара тІагІертта къахьегаш а я уж.

Юбилейни — шоватткъеи иттаьлагІча советски шера чуденнал вай цунах города Грозне промышленноста болхлой башха дикача кердача толамий шу хургхиларах чІоаггІа тешам бенна а долаш.

С. СИНЕЛЬНИКОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

☆

БЕЛОРУССКИ ССР. ЖОДИНОРЧА БЕЛОРУССКИ АВТОМОБИЛЬНИ ЗАВОДЕ ХІАРА ШЕРА ДУКХАГІА АРАХЕЦ НИЗ БОЛА АВТОСАМОСВАЛАШ. УЖ УХИЙТ ВАЙ МЕХКА КЕРДА ХЬАЛЪЕЧА ДУККХАЧА ГІИШЛОШКА А ХІАЬТА ИШТТА ДОАЗОЛ ДЕХЬА А.

СУРТА ТІА: «БЕЛАЗ-540» ЯХАЧА 27 ТОНН МУХЬ КХУХЬАЧА САМОСВАЛИЙ АРГІАГІА АРАХИЙЦА ПАРТИ.

П. Новаторова сурт.
ТАСС фотохроника.

☆

Вай мехка гІолла

ХЬУ ЧАНХЙОАХА КЕРДА ПРЕДПРИЯТЕШ

— Хабаровски крае эггара хьалхара специализированни, вІашагІалотаьча фанера завод — тха объединене шийтталагІа йола хьу чакхйоаха предприяти я, — аьлар Дальлесдревпрома начальника Константин Сулимова АПН корреспондентага.

Заводо ший эггара хьалхара продукци арахийцай. Укх гарггарча шерашка укхаза хьалъергья кхы цхьаьнха цех а. Из, ший низага диллача, хІанзза болх бе йолаялийтача предприятел кхозза тІехъяргья. ХІаьта Комсомольск-на-Амуре хьалъе лерхІача хьу чакхйоахача комбинато кхы тІа а 104 эзар кубометр вІашагІлотаь фанера ергья шера.

Пятилетка шерашка Хабаровски край хьу чакхйоахача предприятешка тайп-тайпара йола продукци арахецар дикка дукхагІа алсамдаккха лаьрхІад. Царех дукхагІъяраш, юха эрга а яьха, дикагІа тоаергйолаш я.

(АПН).

ЯЬННА ХА ВІАШАГІЪЕТТА СЕКУНДОМЕРАШ

Уралера Златоустски сахьатий завод — СССР-е цаІ мара йоаца секундомераш ю завод я. Завода специалисташа вІаштІехьъяьккхай ха вІашагІа а етташ болх беча секундомера конструкци. Шийл хьалхагІарчарел эргагІа а йолаш, кердача приборо кнопка тоІайича ха тІера дІаяккхац, цо из вІашагІтох. Цу тайпара прибор аьттув болаш я лабораторни хьалашка болх беш а санна, иштта спортивни яхьий судахой балха а.

Специалисташа чІоагІа дика лаьрхІай керда секундомераш. Уж серегІа арахеца йолалургья 1967 шера.

(АПН).

Ленинградски электросахьаташ деча заводе дуккха арахеца доладаьд электричестваца дІоагІа хьувзадеш дола «Свет» яха истола тІа лоаттаду, пенах хьалъухкаду сахьаташ. Хьалха арахийца сахьаташ Ленинградерча тикашка дІахьожадаьд, кастта уж сахьаташ вай мехкарча тайп-тайпарча городашкарча тикашка дохкаш хургда.

Сурта тІа: сборщица Имаева Тамара «Свет» яхача сахьаташка хьожаш я.

М. Блохина сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПРОПАГАНДИСТ ВЕРКИН

Къахьегама ди чакхдаьлар, кхашка саг висанзар. Низ болча моторий тата сецар. Калиновски станице баьд ме лу сийрдаювл колхозхой цІеношка йоагача электрически лампочкаш. Улицаш тІа а укхаза а гІараш я. Шоай культура ЦІагІа керда кинокартинага хьажа, халхабала, сакъерда болха кагирхой ба уж.

Цу ханна доккхача сийрдача цІагІа гуллу политпроса школебараш а. Цхьабараша цхьаццхІамах лаьца къамаьлаш ду, вожаш — белаш, бегаш беш ба.

— Шоай моттигаш дІалаца, заняти йолалу ха хьатІакхаьчай, — яхаш хоз. ЛадувгІараш заняте хьехаш йола школа старероста Асташкина Татьяна Титовна я из.

Стола юхе ший моттиг дІалоац пропагандиста Веркин Логвин Семеновича. Журнал хьа а дийла цу тІа цхьайола пометкаш яьчул тІехьагІа цо оал:

— ДІаязъергья вай заняте темa, урока план, литература. ЛадувгІараш ІотІаберз шоай тетрадашта, къоалэмаша чеккка дІаязду.

ХІаьта из деррига гІар-тата доацаш, совдола къамаьлаш доацаш ду. Цу заняте пропагандиста ше деш мел дар цхьа уйла яь, лерттІа дора. Гуш дар из деррига довзаш хилар, керда вена саг из воацилга.

БІаьха ба пропагандиста, коммуниста Логвин Семеновича вахара никъ. Из болабеннаб Советски Эскаре, 1942 шера. Дукха лайра цу хана халонаш, бакъда котало-м яьккхар. Цу хана денз ткъаь динъ шу даьннад. Шаккха а йицлургьяц Логвин Семеновича ший хьалхара урок.

— Деррига вІаштІехьдалацар, — яхаш дувц Веркина. — Дувцар а вІаштІехьдалацар ловча тайпара, хІаьта цхьадолча хаттарашта дизза жоп дала знанеш тоъацар.

Бакъдар аьлча, тІехьа тІайоагІача хана къонача пропагандиста дика накъадаьлар Махачкалински пединститут чакхъяккхар.

Демобилизаци хинначул тІехьагІа 1945 шера из кхаьчар Червленни станице. Цу хана укхаза яр ялх колхоз. ТІемо хІалакбаь боахам юхаметтаоттабара чІоагІа эшаш яр дийша хиларал совгІа политически дика кхеташ йола кадраш. Цудухьа парте Шелковской райкомо пропагандисталла хьожавир Веркин Логвин Семенович.

Пропагандиста декхар аттачарех дацар. Марксизма-ленинизма лардаш кІоаргагІен йиззан карарзаяра новкъостал де дезаш дар коммунисташта. Шоашта тІехьа колхозхой бахара, колхозни производства лоархІамерча участкашка — коммунисташ авангардни роль лелаергйолаш уж дІакхетабе безаш вар пропагандист.

Из гІулакх Веркина дика карагІдаьннаlга хьахьокх парте райкома дукххача благодарносташа. Цхьа юкъ яьлча Логвин Семенович семинарски группана кулгалде волалу. Ше лекторски группа кулгалхо волаш политически естественно-Іилман темаех лаьца лекцеш еш цо. ХІаьта тахан Логвин Семенович парте истори Іомадеча школа пропагандист ва. Школе дешаш 32 саг ва. Царна юкъе ба колхозхой, юрта интеллигенташ. Йоккха вахара опыти политически кийчои йолаш ба ладувгІараш. Цудухьа пропагандиста дукха къахьега деза цар хьашташ кхоачашдара.

Пропагандист Веркина ший занятешка кийчлуча хана, учебника тІара материал айхха ювз колхоза коллектива декхарашца. Цул совгІа пайда эц Ленина произведенеех, художественни литературах. Занятешка ше кийчлуш хургйолча лекце йизза текст оттаяц, шерра план-конспект язъю. — Цу хІамо торо хулийт, — йоах цо, — чоалхане йоацаш, ладувгІараш дика кхетаргболаш материал ювца.

Хьинар долаш пропагандист хиларах дукха ха йоацаш НохчГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета президиумо Сийлен грамота еннай Веркин Логвин Семеновича.

В. СУЛИН.

Тоае Іилман-атеистически пропаганда

КПСС XXIII-ча съезда решенеш тІа къаьгга хьахьекхад наха юкъе атеистически пропаганда яра даькъе партийни организацеша бе безача балха декхараш.

Из болх сел боккхача лоархІаме хилар теркал а деш КПСС Ачхой-Мартана райкома «Знание» яхача общества районни организаце правленеца цхьана хаьдда мероприятеш кийчъяьй бахача наха юкъе ю атеистически пропаганда тоаяра. Эггара хьалха оттаьй совхозашкеи учрежденешкеи, хІаьта иштта нах бахача моттигашкеи лекцеш ешилга чулоацаш йола лекциони пропаганда бІарча цхьа план. Атеистически темах лекцеш ешара юкъеззаб районера кулгалду болхлой. Атеистически пропаганда дикка тоаяра тІаерзаьча цу ерригача мероприятеша доккха новкъостал дир.

Цу темах ешаш йола лекцеш дукхагІа хиларал совгІа дикагІа а хиннай. Нагахьа санна 1965-ча шера Іилма-атеистически темаех лаьца 112 лекци йийшаяле, 1966 шера 142 йийшай уж, хІаьта уж хул районе общественно-политически, юртбоахама, педагогически, кхыча темаех лаьца йийшача ерригача лекцеех 12 процент.

Цо тешал ду дуккхача юххьанцарча партийни организацеша цу балха лаьрххІа тІахьожам лоаттабеш лостам телаши хилара. Цу балха юкъе лектораш-атеисташ, къаьстта а коммунисташ бараш, мамогга дукхагІа чуозаргболаш вІаштІехьбоах цар шоай болх.

Цу тайпарча организацеех я «Орджоникидзевский» совхоза юххьанцара партийни организаци (парторганизаце секретарь нов. Арцуев): «Самашкинский» совхоза 2-ча отделене юххьанцара парторганизаци (парторганизаце секретарь нов. А. Магомадов).

ДикагІа бола лектораш-атеисташ ба М. Бексултанов — Закий-Юртарча юкъерча школа директор, А. Джамалдаев — райбольница керттерча лора заместитель, Н. Д. Дахаев — «Самашкинский» совхоза парткома секретарь, А. Магомадов — отделене управляющи, А. Астемиров — Коатар-Юртарча юкъерча школа завуч, С. Э. Дышниев — «Самашкинский» совхоза директор, дукха кхыбараш.

ХІаьта а, бахача наха юкъе беш бола атеистически болх хІанз а дукха кхоачамбоацараш долаш ба. Цу балха тІара керттера кхоачамбоацар да лекционни пропагандана юкъе дакъа лоацаш кулгалхойи юрта боахама специалисташи, предприятей кулгалхой, лораши хьехархойи кІезига хилар. Из да лакхе белгалдаьча тайпаех болча болхлоша атеистически пропагандана юкъе дакъа лацарах дола дешаш цхьайолча партийни организацеша партийни собранешка кІезига дувцаш хиларах хьахиннар. Цу тайпарча организацеех лархІа мегаргйолаш я мехлесхоза (парторганизаце секретарь Х. Хулащев), «Самашкинский» совхоза 3-чеи 4-чеи отделеней (парторганизацей секретараш н. н. Н. Юсупов, Н. Г. Лазовский) партийни организацеш.

ЧІоагІа бехк баккха боагІа школай юххьанцарча парторганизацеех а. Района ерригача школашка болх беш я ладувгІаш хьехархой а болаш йола Іилман атеизма лекторски группаш. Моттигашка цу кадраех шерагІа пайда ийцача мегаргбар. Цу ладувгІарех хІаравар цхьацца реферат ца язъемичав. Цу рефераташ тІара дика къамаьлаш де йиш я парга бахача наха хьалхашка. Резерв йолаш я, нагахьа санна цунах кхетамца пайда эца хойтІаккха лектораш-атеисташ а дика дукхагІа хургба.

Районе вІашагІъехкан болх беш я цІагІара лектореш, цхьабакъда, и болх хІанз а цхьан кога тІа баьккхабац. Вахаро ше хьалхадоах багах еш пропаганда лоархІамегІарча формаш цаІ из хилар. Партийни организаце декхарийла я цу лоархІамерча дешага бокъонца хьажа а уж йоацаш йолча моттигашка хІанзе а денз вІашагІйохкен цар болх лертІабаккхе.

Массанахьа а атеистически болх тоабара шерагІа пайда эцанза а барбац хаттарийи жопийи сайренаш, диспуташ, къамаьлашца дувцаш дола журналаш санна йолча багах еш пропаганда формаех, шерагІа пайда эца беза районнии моттигашкарча кепайоазонах.

Из долла хІама вІаштІехьдаргда, нагахьа санна юххьанцара партийни организацеш цу дешашка кІоаргагІа хьеже, лекторски группай гІулакхашта денна тІахьожам ца лоаттабойя, цар балха лостам ца теле.

Багах еш йола пропаганда ленински накъаца лелаяр шоай декхар хилар ховш хила беза шоай дешаш къахьегамхой КПСС XXIII-ча съезда исторически решенеш кхоачашъяр оарцагІбоахаш бола лектораш, докладчикаш, беседчикаш, пропагандисташ, агитатораш.

И. ХАТУЕВ,
«Знание» общества Ачхой-Мартана районни организаце бехктокхаме секретарь.

ЮРТА БАХАРАШ РАЬЗА БА

МалгІабика районе Юкъерча Ачалкхерча клубе хиннача гуш да укхаза мел беш бола болх бахача наьха салоІам сакъердамегІа хургболча тайпара беш болга. Дика вІаштІехьбаьккхаб ший болх клуба заведующе Полонкоев Іисас. ЙоаггІаш йола ремонт а яь хоза кийчъяьча клубе дІахьу къахьегамхоша шоай мукъа ха. Укхаза каст-каста хул тематически а салоІама а сайренаш.

Дика вІашагІъеллай художественни самодеятельность. Тайп-тайпара самодеятельни кружокаш я болх беш, хоровой, халхараш ду, «говза кулгаш» яха, спортивни, и. кх. Цу кружокашта кулгалдеш ба юрта интеллигенце викалаш — хьехархой, лораш. Наггахьа ди дІадодац уж клубеца хулаш. Балха ди йистедаьлча керда иллеш, халхараш Іомадеш укхаза репетицеш еш хул уж. Хьинаре дакъа лоац художественни самодеятельносте хьехархоша Точиева Фатимас, Бузуртанова Любас, библиотекара Яндрханова Лейлас, минзаводе шофер волча Боков Іисас, медсестрас Секенаева Зинас, иштта кхычар. Балха хинна цІабаьхкача клубе шоай декхар кхоачашде боагІа уж. «Тхо кІезигагІа дараш кІаьдлой а оаха дуккхачарна сакъердам бахь», — оал цар.

Цхьа дика хІама да хІанз хьехархошта дага а деха кхоачашдеш. Клубе вІашагІдоллаш латт теникий театр. Цига хьинаре дакъа лоац дешархоша, хьехархоша, хІаьта къаьстта йоккха терко ю цу гІулакха школа директора Полонкоев Іалауддина. Укхаза ала доагІаш да Іалауддина клуба художественни самодеятельносте хьинаре дакъа лоацаш хилар. Дунен халкъашта юкъерча а тайп-тайпарча кхыйолча а темаех лекцеш еш, беседаш ю. ХІаьта клубе дІахьош йола моллагІа мероприяти из юкъе воацаш хилац. Ше кулгалдеча школе а дика художественни самодеятельность вІашагІъеллай цо.

Клуба здане чу я юрта библиотека а. Дика вІаштІехьбаьккхаб ший болх укхаза библиотекарь йолча Яндрханова Лейлас. Дукха ха яц укхазара деша книжка дахьа наггахьа саг мара воагІаш ца хинна. Цхьабакъда хІанз библиотекера хаддаза деша книжкаш кхухьаш ва пхи бІаьнне совгІа саг. Царна эшаш дола книжкаш хьахаржа новкъостал ду хІамах дика сакхеташ йолча библиотекарчо Яндрханова Лейлас. Шоай балха дІа йистедаьлча библиотеке чуйолча агитпункте боагІа къахьегамхой, дешархой. Укхаза хаддаза керда газеташи журналаши хул царна деша. Эшшача новкъостал де кийча хул библиотекарь а. ХІанз советски Іаьдала 50 шу дузача денна сийленна накъабахара шоай низ кхоачар деш ба Юкъерча Ачалкхера клуба а библиотека а болхлой.

М. БИРИХАНОВ.

ОЧЕРК

ФЕРМАНА КЕРТЕ ЛАТТАР

Ю ХАВАЛА, юхавала! — яхаш цIогIарч детт духьала боагIача кхаднаха. — Макшарипа дIахойя халхетар хургда.

Дукха лаьттар со химически раствор техача шолхаш тIа когаш Iохьекхаш. ТIаккха едда яха цхьан кхалсаго да а дена овкъара бесса халат хьатIатессар сона. ХьалхагIа хийцца дIачуваха йиш яр ферма коа. ХIанз из де йиш яц. Ферма дай хет шоаех болхлошта.

Ба а ба. Бокъо я цар.

Коа нув хьекхаб массанахьа а. ХьалхагIа санна кагъяь ардакхаш хьаягIац картех, нувхий гувнаш латтац. Хоза я помещенешка. Башкара кегаденна махьарч хьахоз. Уж хьоара галеш санна дола деза дегIамаш а детташ уда хьакхарч я.

Тараза тIа яла тигац цхьание, тIоараш детташ санна раьза йоацаш лергаш вIашкадетт. ХIаьта а свинаркаша йитац. «ХIи-ла-ла, хIи-ла-ла», — яхаш дIачулехк. ДIаьхача ахкана кхаба а кхаьба хIанз паччахьалкхенга йохка кийчъеш я уж. Тараза йисте вагIа йIаьха юхь а йолаш юккъерча дегIара эIамига саг. Эзза юкъагIа шера тIехкар хьерчарах кхы а виткъагIа хет из. Юхьа тIа, хьажа юкъе шувнаш дувша доладеннад. Хано ший лар маьтий. Вешта царех-м къоанала белгалонаш я ала хала да. ДукхагIа даьннадале 35 шу мара даьнна хургдац хьакхарч увзаш вагIачун. ХIаьта а хIаране вахар тайп - тайпара ма хулий — хала а атта а. Халоно ханал хьалха ший басар ду юхьа тIа, хьалтIадоах «дото» чеш.

Таразах оатхал ийкхача санна тата даьлар.

— О-о, ер цхьа низ ба, — аьлар эIамигача сага. — Ер-м палаза галий ма дий, — вел.

Кхера а енна гош эгаш латтар хьакха, хIанз дIадаьлар са дар, духьал оттарах хIама хургдац, аьлча санна.

Тараза геракаш хьал-Iо хехка волавелар весовщик.

— Хьа группера я мотт сона ер, Рукъи, — йоах цо свинаркага Ваделова Рукъетага.

ХьатIаера цхьа къона кхалсаг. Из я эггара хьалха укхаза балха енар. «Шоай хьашт мелд со ювца а ювца, шоай хур а де, аьнна, — хьакхий ферме балха ера из. Цхьабараш цецбаьлар юххьанца. ХIанз кхыча тайпара хьеж уж Рукъена бIара. Дукха ба ферме цун новкъостий — гIалгIай а нохчий а.

Са я, хIана хеттар Iа, Макшарип? — аьлар цо.

— Тенна йолдаь яхар аз-м.

— Масса килограмм хилар? — хетт Рукъе.

— БIаь ткъо.

Щаккха даьсса дисац тараз. Сиха лел Макшарипа кулгаш. ХIара ше-ше дIаязду хьакха дозал.

— БIаь, езткъе итт, бIаь пхиъ.., — яхаш блокнота тIа дIаязду.

Юкъера лаьрхIача хIара хьакхах 90 килограмм хул — планал совгIа 10. Цудухьа заданел совгIа 50 тонн дулх дохка торо я ферма. Из тIехьагIа совхоза бухгалтере хайра сона.

— ХIа, хIанз кхоана ераш дIаяхьа машинаш яхкийта ала вода со, — йоах Макшарипа свинаркашка. — Меца ма йиталаш ераш. Кхоана хIама ца дуаш мел латта еза хац, никъ а бIаьха ба.

Отходаш яхьаш енача машина тIа а хайна вахар ферма заведующи, соца къамаьл де йиш ца хиларах бехказа а ваьнна.

...Наьсаречa юртбоахама техникума коа йоккха сомий беш я. ХIанз а духьал латт цигара цхьа гIамгIа га. ХIанз-хIанз каглургья аьнна хеташ сов дIа-хьа яьржаяр цун тквовренаш. БIаьсти эиза техача цу Буро чу мел дола нокхара мозий цу тIа дагIаш санна хетар. Масса хана а занятеш йистеяьлча цунна кIал латтача гIанда тIа вагIаш хулар Макшарип. Бегаш а беш юхе гIолла тIехбуила нах, гIараш, нокхара мозий «дIув» — цхьаккха хIама новкъа хилацар цунна, еррига уйла книжка тIа хулар.

ТIехдика экзаменаш дIа а енна зоотехника диплом хьаийцар цо. ТIаккха цу района «Октябра 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча отделенерча ферме хьожавир Гадиев Макшарип. Цуга гучабаьлар цун балхацара безам, дика специалист ва аьнна цIи дIаяхар.

Цул тIехьагIа МалгIабика района «Ингушский» совхозе вахийтар. Цу хана вай ювцача хьакхий фермера гIулакхаш во дар. Зе мара цо беш пайда бацар, дIаяккха еза яхаш хабар дувцар боахаме.

Цига бригадиралла вахийтар Макшарип. Коммуниста оамал яц халонех къехкаш. Хьаийцар ферма.

— Хьох фу хургда хац тхона, хьо санна ер болх лоархIаш хиннараша-м хийла Iадика йийцай хьона ферма, — оалар цхьаболча болхлоша. Макшарипа цар ца доагIар дича магийтацар.

Чуйнна боахама экономика йовза, анализ е волавелар из.

Эггара хьалха кIезиг-дукха дикагIа болх бераш хьа а хержа дIаязбир Макшарипа. Городе ваха фотограф а воалаваь карташкаш дахийтар шоай хьакхий группашца. Цул тIехьагIа агитатораштa ше новкъостал а деш беррига пен дIалоацаш фотомонтаж яйтар. «Саг хозвер а къахьегам ба», «Ткъамаш доацаш гIотталургвац, къахьегамца мара дикал йоаккхаргьяц», «Болх бар—боккха сакъердам» — докххача, доцо бос болча алапаша ядаьча цу дешаша кхы а хозйора из.

Иштта тIехь - тIехьа къахьегачун сий лакхдеш, царна новкъостал деш вар Макшарип. Книжкаш кхахьа доладелар ферме. Свинарка Таисия Пузенко ше балхара мукъаяьлча книжкаш дIадекъа отт, газета тIара тайп-тайпара статьяш еш. Дукха ха йоаццаш «Сельская жизнь» яхача газета тIа дар Свердловски областерча цхьан ферме хьакхарч лелаераш шин сменах болх бе болабеннаб яьнна. Таисияс из дийшачул тIехьагIа дукха баьгIар свинаркаш, вай мишта вIаштIехьа даргдар из де, новкъадар фуд, яхаш дувцаш.

Дукха хувцамаш хиннад ферме Макшарип хьатIавечахь. ХьалхагIа болх ца беш латтар кормоцех, хIанз дийнахь-бус цигара арадоаккх 10 тонн совгIа кийчдаь доакъар. ГIадъяхай хьакхий хурскаш а. Нозной шура ца а тоъаш меца хулар уж. ХIанз царна ферме хьаю дийнахьа 4 тонн искусственни шура.

ХьалхагIа хинначул шозза кIезигагIа ба свинаркаш, хIаьта а болх дикагIа ца леле вогIа лелац. 5500 хиллал хьакхарч лелаю 17 болхлочо.

Боахам экономически дегIа ме ух сутарах хул нах, шоаш болболча дукхагIа пайда бе гIерт, хIамал кхом бу.

Свинар Кортоев Iаьла геттара вгIазвода склада заведующе Гуноев Гелане оза а ца озаш концентраташ шийна хьаелча. Сона ха деза, оал цо, дIадолар фуд, хьахулар фуд.

ХIаман кхом бе, пайда дукхагIа боала наькъаш леха шоай кулгалхочунгара Iомабеннаб уж.

...Атта дац шийца болх а беш, хIара денна бIаргагуча сагацара эгIа, айхьазвала. ХIаьта а харцо гучаяьлча Iевалланзар Макшарип.

— ЦаI шоллагIчо Iеха а веш, харцдар а дувцаш кхоачашъе задани яхац вайга, — аьлар цо керттерча агрономага совещане а хинна цIавоагIаш. — ХIанз хайнад сона хьо иштта камаьрша хIанав фермана. Телха хабуц, нарсаш, коартолаш сихагIа фермаца яла гIерт хьо. Хьайбаех хьа дог лаза яхаш хиннавар со. Хьа кхы уйлаш хиннай...

Рязза воашаш бIарахьежар Павел Станиславович.

— Хьона фу бе да из, цхьан совхоза дешй из дIалой а, хьалой а, — аьлар цо.

— Ферме нувхаш хьа а кхухьаш, цIена отходаш дIа а язъеш бизза мах боахилга фу маIан да хIаьта?

— Хьайна ца езе дIа ма ийе, саго низ мича бу хьона, — аьнна эгIазвахар агроном.

Геттара вIаший кхохкабелар уж. ТIаккха агроном Iадика а ца ювцаш вахар.

Эггара тIехьа енача 250 тонн отходех диьлагIа дола дакъа мара пайдана дац, — йоах цо.— Се амбулаторе а ваха анализаш яйтай аз. Цар мах (тоннах 29 сом и 70 кепиги) 2360 сом да. Агрономо йоах:

— 250 тонн дIайихьайий? Йихьаьй. Пайдана яраши пайдана йоацараши яхаш къестаяц оаха.

«Агроном говза ва. Отходех дукхагIа ахча хилча кIи центнерага дIабаха мах лохлу.

— Нийса дац из» — йоах Макшарипа.

Совхоза кулгалхошта бовзаш ба цу шиннена юкъера къовсам. Из дош дийцад экономически конференце, дика хов из совхоза бухгалтерашта. ХIаьта а тахан-кхоана яхаш тIехьадоах гIулакх. Бакъда, Макшарип вицлац. Цо бакъдар лех. Цунна из кора а доагIаргда.

...— Бийса шийла йоагIа. Сиха дIайолале кийчча даа хIама латт шоана, — яхаш кIезига фега а лелаяь базашка дIачулехк свинаркаша хьакхарч. «ХIи-ла-ла, хIи-ла-ла»!, — яхаш цар детта цIогIарч гаьнна тIехьа хозар.

ГIулакх хинадий-хьогI цу «прокурорий» кулгалхочун? Болхлошта хов кхоана машинаш йогIаргйолга: Макшарип ва уж еха вахар. Из ше дIадоладаь гIулакх чакхдоаккхаш ва, аьннар аьннача долаш а ва. Цудухьа веза коллектива шоай заведующи.

М. ЗАНГИЕВ.

ЛЕНИНГРАД. Телескопа тIа — 700 миллиметр диаметр а йолаш йолча рефлактора тIа оттаьча радиометра новкъосталца Бетта температура дуккхаза а йистай СССР Iилмай Академе Керттерча астрономически обсерваторе экспериментальни астрономе отдела Iилман болхлочо Ю. Н. Чистякова. Бетта спирдагIа йолча оагIон йIовхала карташ хьаккаьчал. Цар торо хулийт Лаьттан спутника физически Iалам дикагIа довза.

СУРТА ТIА; зем боакахаш ва Ю. Н. Чистяков.

П. Федетова сурт. ТАСС фотохроника.

НАХА ЛЕРТТIА ГIУЛАКХ ДУ

Банно - прачечни треста дикагIа йолча предприятешта юкъе я Октябрьски районера № 2 йола бани. Юбилей сийна 1966 шера план ханал хьалха кхоачашъе аьнна тIаийца декхараш кхоачашдир коллективо. Щадахача шера 317 эзар саг лийча чакхваьннав укхаза. Хьахинна валови доход 50 эзар сом да.

Бане чухь санитарни цIено лоаттаю. Из бахьан долаш бане болхлошта дукха баркалаш йоах бахача наха.

Дика къахьег укхаза коммунистически къахьегама ударникаша банщицаша Закамскаяс, Казаковцевас, Новожиловас, Тимонинас. Укх юбилейни шера бахача наьха хьашташ дизза кхоачаш а деш хьинаре къахьега декхараш тIаийцад бане коллективо.

Б. Л. НОВОСЕЛЬСКИЙ,
Грозне коммунальни боахама профсоюза болхло.

БОЛХ ТОАЛУШ БОАГIА

Дикача къахьегама толамашца чакхдаьккхар дIадаха шу «Грознефть» объединене чуйоагIача бувзама контора болхлоша. Цу шера царна карагIдийна дикадараш дукха да. Из гуш да Ерригсоюзни социалистически яхье вIаштта кхаь кварталах кхоалагIа моттиг а йоаккхаш цар ахчай премеш ийярах. Цар оттаьй бIаь номер йола керда коммутатор Хаян-Корт яхача участке. Цо торо хулийт бурувдеттарашца, мехкдаьтта дIа-юха ухийтарашца, подсобни участкай болхлошца дикагIа бувзам лоаттабе.

Кердача МалгIабике бувзама бIаь номер дукхагIа хилийтара а дукха балхаш дир, айхагIа бувзам хургболаш тоаьй Горагорск яхача поселкаи город Грозненеи юкъера лини, хьаьй 10 километр хула лини Новогорскии Эльдароваи юкъе. Цига оттае лерхI бIаь номер йола керда коммутатор.

Щадахача шера бувзама контора болхлоша дикка тоабир рационализаторски болх а. Кийчйир 14 рационализаторски предложени, царех 12 предложени балха юкъе йихьар. Цу предложенеша паччахьалкхенна баь пайда 760 сом да. ДикагIволча рационализаторех лоархIаш ва радиотелефонни мастерске токарь Д. В. Муха. Цо балха юкъе йихьай 5 рационализаторски предложени, иштта дика болх баьб монтера В. В. Карвякова, кхычар.

КарагIдийнначох кхоачам ца беш кхы а дикагIа къахьегаш ба бувзама болхлой укх январь бетта. Объединене цар оттае лерхI керда автоматически телефонни станци, цунна монтаж яра болх чакхбоаккхаргба Грознениски бувзама участка.

В. ПЕТРОВ.

ДИКА ДIАДОЛАДАЬБ ГIУЛАКХ

Красноярски края «Большевик» яхача колхоза колхозхоша юкъарча производства ерригача участкашка рузкъан кхом бара тIахьехаш яздаь каьхат дувцаш собранеш хилар Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза ерригача производственни бригадашка. Красноярски края колхозхоша дIадоладаь маьхера гIулакх хьаллаьцар артела колхозхоша, хIана аьлча цу гIулакхо йиш хулийтаргья колхоза экономика дIахо дегIайоалае а чIоагIъе а.

Из колхоз экономика чIоагIа йолаш боахам ба. Цу боахама еррига отраслаш хIара шера дегIа а ух, хIаьта пайда беш а я. Производственни лакхарча хьокхамашца чакхдаьккхад артела колхозхоша пятилетка хьалхара шу.

1966-гIа шу чакхдала цхьа бутт бисача хана паччахьалкхенга дулх дохкара шера план 107 процент, шура — 120 процент, фуаш — 105 процент, тха—122 процент, ялат — 190 процент кхоачашйир колхозхоша.

1965-ча шераца нийсдича геттара лакхара къахьегама толамаш даьхад колхозхоша дIадахача шера. Хьайбай продукташ паччахьалкхенга йохкара план 120 процент кхоачашъяьй хIара Iаттагара 1965-ча шерарчул 520 литр дукхагIа яьккхай шура.

Экономика дегIаярга хьежжа лакхлу колхозхой алапи а. «Большевик» яхача сибарегIарча колхоза инициатива хьал а лаьца шоай торонашка хьежжа укх юбилейни шера колхоза ерригача участкашка рузкъан кхом бара тIехьа къовсам лоаттабе лаьрхIар колхозхоша. Цу гIулакха хIанззе а нийса расчет а яь ерригача боахама отраслашка экономи яра наькъаш лехад. ХIара производства участкашка экономи яра, продукцега дIабода мах лохбара, къахьегама овсарле лакхъяра хьайда йола мероприятеш белгалъяьхай.

Шерра балха юкъе йоалаергья боахама чура расчет, боахам лелабара прогрессивнегIа йола методаш, хьалха латта опыти Iилмана карагIдаьннараши. Цу гIулакхо йиш хулийтаргья белгалъяьха мероприятеш кхоачашъе а экономи е а.

Механизированни обработка е торо хургйолаш 12,3 гектара тIарча комсий мугIараш шерде лаьрхIад укх шера колхозхоша. Комсаш механизмашца дIакъовларо йиш хулийтаргья хIанзалца уж балхаш дарга дIадодаш хинна 24130 сом ахчах нийсса ах кходе. ХIаьта комсий бешамашка дерригача балхашта механизаци яроя мугIараш шердарои колхоза 12894 сом кходергда.

Колхозе 3800 гектар хий дехка комсий бешамаш я. Цхьан гектара кулгашца хий дехкарга дIабода мах 4 сом ба, хIаьта хий дехкара балхашта механизаци яьчул тIехьагIа цхьан гектар комсий бешамашта хий дилларга дIадода ахча 2 сом мара хургдац. Боахама цу гIулакхах боала беррига пайда 7600 сом хургба. Колхозе хIанзе а дIадоладаьд оросительни сета гIулакх дергдола механизировани звенош вIашагIтохара балхаш.

Хьайбаш леладара отрасле экономи яра колхозе де лерхIаш дукха да. Керттера теркам тIабохийтаргба колхозе хьайбаш леладерий балха механизаци яра, хьайбай продукцега дIабода мах лохбара. Колхоза хьайбаш леладара отрасле де лаьрхIар дIадоладаьчча тайпара дIачакхдаьккхача боахама 20262 сом пайда хургба. Боккха теркам тIабахийта лерхI колхоза хьайбаш леладераша шурий хьоанал лакхъяра, кхоабаш дола доахан Iаьхар ца дисийтара, доакъар кходара, иштта кхыча пайданерча гIулакхашта.

Колхоза эггара лоархIамегIа йола отрасль я жа леладар. Жа леладераша а дег тIара раьза хинна хьаллаьцад Красноярски края «Большевик» яхача юртбоахама артела колхозхоша дIадоладаь пайдане гIулакх. Жа леладераша лаьрхIад хьалха санна жерча шиша Iул леладе, цIунтойи вIашагIтехача жерчен Iулаш алсамдаха. Колхозхоша лерхIача тайпара, хIара устагIанна 100 грамм тха тIаккхетийта, цхьан центнер тхага дIабода мах 380,4 сомага кхаччалца, тIаккхетача дулха центнерга дIабода мах 40,3 сомага кхаччалца лохбе вIаштIехьдоале, колхозо цхьан шера тхах 6656 сом, тIаккхетача дулхах 14318 сом кходергда. Жа леладара отраслех дерригa колхозо кходе йиш йола ахча 20974 сом да.

Ерригача отраслашка де лерхIарех колхозо цхьан шера 92708 сом ахча кходергда, хIаьта колхоза хургбола цIена пайда 387708 сом ба.

Колхоза ерригача производства участкашка чIоагIа хьаллаьцад Красноярски края «Большевик» яхача колхозе дIадоладаь пайдане гIулакх.

Е. ФАРНИЕВА,
КПСС Шелковской райкома секретарь.

АБХАЗСКИ АССР. Халкъа оаламхочун, Абхазе поэта, дуккхачарна довзаш долча иллей автора Бибилейшвили Акакий Яковлевича 55 шу дизад. 35 шера сценически искусстве болх баьб цо. Низага диллача наггахьа мара ца нийслу тенор а йолаш, хIанз а тIехьа ший болх дIахьош ва из сцена тIа, Сухумски любительски оперни студе дикагIвола солист а лоархIаш. Сухумски района культура цIен вокальни ансамбла кулгал а деш, цо вIашагIъеллай Абхазе эггара дикагIа лоархIаш йола самодеятельни коллектив. Республика колхозашкеи совхозашкеи дика концерташ а тел цо.

Грузински АССР-еи Абхазски АССР-еи заслуженни артиста А. Бибилейшвиле боккъонца бола дукха иллиналархой хьалкхебаьб цо. Цо кийчбаьчарех 200 совгIа саг ва хIанз Грузе дуккхача ансамблашка дакъа лоацаш.

Сурта тIа: Бибилейшвили Акакий (аьрдехьарвар), Сухумски любительски оперни студе солисташ Лагутина Нина, Авидзба Ардашел репетици еш ба.

И. Чохонелидзе сурт. ТАСС фотохроника.

КИЙЧЛУШ БА

Укх шера цхьоалагIча июле денз планированеи экономически стимулированеи кердача системага яла езаш я крекинг-завода коллектив. Цунца дувзаденна хIанзе а денз кердача системага яара кийчо еш я завода коллектив. Кердача системага дalaлехьа кхоачашде дезараш лоархIамеи чоалханеи декхараш да. Предприяте массайолча участкашка лакха къахьегама овсарле йолаш болх бе беза, цунца цхьана лакха хила деза технико-экономически хьокхамаш, кердача система хьалаш довза а довзийташ кийчъе еза предприяте коллектив.

Кердача системага йоала предприяти паччахьалкхен план толамца кхоачашъеш хила еза. Пятилетка хьалхарча шера итогаша хьагойт кердача системах болх дIаболабе тха завода торо хилар. Валови продукци арахецара шера план 105,2 процент кхоачашъяьй цо. Номенклатурах продукци арахецара план а толамца кхоачашъяьй. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах духхьала цхьайтта бетта паччахьалкхенна кходаь ахча 800 эзар сом да.

1967-ча шера завода коллективо кхоачашъе еза план чIоагIа йоккха я. Щадахача шера коллективо арахийцача продукце объемал 3 процент лакхагIа я из. Паччахьалкхен план толамца кхоачашъяра цехийи установкайи кулгалхошца цхьана керттерча инженера служба кийчъяьй организационно-технически мероприятеш. Установкай къахьегама овсарле лакхъяра бедалах цIенагIа сийрда мехкдаьтта продукташ хьакъоастаяра, къахьегама овсарле лакхъяра тIаерзаь я уж. Цар торо хулийтаргья дIадахача шерачул дукхагIа продукци дIаяхийта, производства рентабельноста боарам лакхбе, цунца цхьана хьахургья предприяте поощрительни фондаш.

Кердача хьалашка кхоачашде дезаш да завода керттерча фондех бизза пайда эцилга. Цудухьа ха деза цар хьалаш миштал, царех пайда мишта эца беза. Экономически лабораторе коллективо лаьрхIад керттерча технологически установкай оборудованена, аппаратурашта, насосашта йолаш йолча къахьегама овсарлех мел низ тIа латт. Цига гучадаьннад кIеззига ахча дIадахийтача бедал чакхъяккхара мощносташ дикка лакхъе йиш хилар. Из материал ларде а лувцаш керттерча инженера служба кийчъе лаьрхIай цар мощносташ лакхъергйола хьайда йола мероприятеш. Из хургья хьатIадоагIача шерашка дукхагIа продукци арахецарая цунна реализаци йола резерв.

Предприяте кулгалхой, инженерно-технически болхлой кердача системага бовла кийчбара вIашагIъехкай экономика, планировани, производства организаци Iомаяра 50 сахьата программах йола курсаш. Укх шера уж санна йола курсаш болхлошта лаьрхIа вIашагIйохкаргья заводе. Курсаша болх беча хана технически дешара кабинете хургья экономика отдел, цига диаграмма, таблица графикий хьисапе довзийтаргда массехк шера завод мишта дегIаихай. Цу ерригача материалаш новкъостал ду курсашка ладувгIачарна Iомаю программа дикагIа йовзийта.

Кердача хьалаша болхлошкара дIалехаргда шоаш баьча балха экономически анализ е ховлга. Цудухьа хIанзе а денз берригача болхлоша Iомаде деза из. ХIара денна арахецача продукцега дIадолачун анализ а еш дIаболабаьб из болх ерригача заводо. Хьахулача пайдан анализ яра болх дIаболабергба 15-ча январе денз, хIара денна еча анализо торо хулийт ший ханнахьа кхоачамбоацараш гучадаха а уж ший ханнахьа дIадаха а. Предприяте ерригача технико-экономически хьокхамий анализ ю хIара кварталах экономически лабораторе коллективо. Уж балхаш кхоачашде доладаьб технологически установкашка, цехашка. ХIара бетта, кварталах ду цига уж балхаш. Бетта баьча балхах цехий е установкай начальникашта хов мел пайда хиннаб коллективана. Массайолча установкашка учет лелаю мел Iи, электроэнерги йов хьожаш. ХIара установка оператора а хов из.

Экономически хьахиннараш, технологически режим телхаю е яц хайтара, установка къахьегама овсарле лохъеннай е лакхъеннай хайтара, бедалах сийрда мехкдаьтта продукташ дукхагIа хьакъоастайтара, установкашка планах лаьрхIачул дукхагIа сеца латташ ха ца яхийтара экономически службаша установкай болхлошта кийчъяьй лаьрххIа йола памятка, цу тIа еррига уж отклоненеш сомашца лаьрхIа я. Уж памяткаш кепа а теха дIаеннай завода ерригача объекташка.

ХIанз завода экономически службаш 1967-ча шера планах арахеца езача продукце даннеех расчеташ еш я поощрене, производство дегIайоалаяра фондий нормативаш къоастаяра, уж мел хила еза хьожаш. Цу хьалхе а еча расчеташа хьахьокхаргда малагIа хувцамаш хургда завод кердача хьалашка яьлча. Кийчъеш я мероприятеш завод кердача хьалашка яьлча поощрене фонд объекташта екъара, кийчдеш да хьалаш болхлошта, инженерно-технически болхлошта поощрене фонд екъара. Эггара чоалханегIа да завода чура боахама расчет кийчъяра гIулакх. Цу балха юкъеззаб экономически службаш эза а ца Iеш, цехий, установкай, лабораторей кулгалхой. Укхаза оаха керттерча даькъе лерхIар да завода ерригача звеньяй коллективай доаха хьокхамаш лакхагIа хилийтара безам тIабохийталга, завод кердача системага яла кийчъяра план оттаелга. Цига еррига расчеташ чакхъяха еза ханаш белгалъяьхай, оттаьй эшаш йола инструкцеш.

Заводе кийчъяьй керда техника производствана юкъехахьара, установкай къахьегама овсарле лакхъяра мероприятеш вIашагIъехкай керттерча фондех бизза пайда эцийтара йола комиссеш. Царех хIаране ше-ший профилех завод кердача системага ялийтара кийчон балхаш кхоачашду.

Завод кердача системага йоалача хьинаре дакъа лоац дукха ха йоаццаш вIашагIъеллача Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхара йолча лабораторе коллективо а. Кердача хьалашка болх беча хана чIоагIа лоархIаме гIулакх да къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар. Лабораторе кийчъяь мероприятеш тIаерзаь я установкай къахьегама овсарле лакхъяра, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара. Духхьала цхьан технологически установке уж мероприятеш чакхъяьхача хула пайда 232 эзар сом да, хIаьта уж мероприятеш станочни парка балха юкъейихьача къахьегама овсарле 10 процент лакхлу. Гуш махиллара завода кердача системага ялара кийчон балхашта юкъеззай еррига керттера службаши, подразделенеши. Кийчон балхаш хIанз сийхденна кхоачашдеш да. Укх квартале дерригa кийчон балхаш чакхдаха лерхI оаха, хIаьта шолагIча квартале оаха лерхI ерригa кийчъяьча расчеташка хьажа, завод кердача системага ялара кийча я е яц хьажа.

Р. МАРТИРОСОВ,
КПСС XXIII-ча съезда цIи лелаеча Грознески крекинг-заводе экономически дешашта йола директора заместитель.

ШАХТЕРСКИ ЖЕРОЙ БIАРГЕХ УХА ХИЙ

Массаза а санна, ше бийсанарча сменагIа болх бе водаш цIагIарчар безаме Iадика а йийца, шахте вахар шахтер Хирано.

Хоккайдо яхача японски гIайрен хьу яьннача довкъашта юкъе уллача городилге Мицукасе баха нах сеццa сомабаьхар «Сумитомо» яхача компане доалахьарча «Бомбэцу» яхача шахтера хозача сирений увгIаро Сахинна доаццашехь а бIаьш нах бар шахта коанаIарашкахьа удаш. Царех хIаране керта чу унзара уйла хьувзар: «ФуннагIа дале а цхьа унзара хатар йиккхад». Шахта администраце викало бакъдир уж кхераш хиннарех вогIдар хинна хилар: «Лаьтта кIал газ ийккхай, цунах фу хиннад деашхаш латт». Белхара Iимадаш хезар.

Сатоссаш хайр эггара а унзарахдар — объявленей улга тIа хьалтехар байнарий цIераш. Техача санна ежар цхьа кхалсаг, во мухь а баьнна, узам бе яьлар вож...

БIалхарбахара командаша ши ди даьккхар байнарий декъий хьа а лехаш, лаьттан кIалхара хьалтIадоахаш. Шахтера дIа ца болхаш ши ди даьккхар сменера юхабахканза барий дезалаша. Цхьабакъда, цар тийса са тьйссача дисар. Шахта си765 даьхар Хираной а цун 15 новкъоста а.

Из даькъаза хатар хилар 1 ноябре бус. Иззамо дола хIамаш каст-каста хул японски шахташка. ХIара шера 660 шахтер вув, кхыча 20 эзарнех инвалидаш хул хIара шера.

Японе шахташка хулча массе а тайпарча авареех лоадам боаца гIулакх лерхIаш хилар да эIамигача шрифтаца язду царех дола хоамаш газетий тIехьарча оагIонаш тIа кIезигагIа холургйола моттигашка хенадетташ хилар а. «Мицуи Сэкитан» яхача компане «Мийко» шахте хинна 460 саг вийна катастрофа е соахкара 337 шахтер вийна «Ямано» шахтере (Кюсю яха гIайре) йоккхача доькъазала хатар санна йолча йоккхийча катастрофаша цхьа ха яллац газетий хьалхара оагIонаш тIалувц. Дешарий уйла кIора промышленностерча халча хьала тIа а ухийташ.

Цхьабакъда, дIах-вIахо йицлуш уж йицлу. Уж йицлу дешараштa, уж йицлу газетий редакцешта, йицлу шахтай даьшта, правительствана.

Уж йиц ца лураш шоаш кхоабар воацаш бисараш мара бац. Бой хиннача мецача бераша хIара денна дагаухийт доакъазал. ХIаьта жерой бIаргех йоккхача гIайгIо хи тIадамаш а легаду.

Уж вIалла де хIама доацча хьале этта хургбар, нагахьа санна болхлой солидарноста Iалаьмате боккха низ хинна бецаре. Укх дIаяхача гурахьа Японе къахьегамхой эггара чIоагIагIча тайпара гIовттара — вьетнамски тIема духьал. халкъа вахар а бокъонаш а бахьан 21 октябре яьча массане а юкъарча забастовка — керттерча хьалехарех цаI дар кIора промышленностера капиталистически «рационализаце» планаш, шахтерий хьацари шахтерски жерой бIаргех уха хийи дIаIувдара планаш юкъагIйоахилга хьалехар.

Геннадий ГАВРИЛЕНКО,
ТАСС корреспондент.

Токио.

«ВЫМПЕЛИ» «ЛУЧИ» КХАШКА КХОАЧАРГДА

«Вымпели» «Лучи» яха гидуаргий керда сорташ хьадаьд Ленински Паччахьалкхени премей лауреата, шозза Социалистически Къахьегама Турпала В. С. Пустовойта.

Юбилейни шера бIаьстан юхье цу сортий фу дIадуврга края кхашкеи паччахьалкхен сорташта тохкамаш деча участкашкеи. Iилмахочо хьалхагIа хьадаь хиннача сорташца нийсдича хьувкъам дукхагIа луши лазараш ца кхетара чIоагIагIтIеи да «вымпели» «лучи» яха сорташ. Цар фух 55—56 процент даьтта доалл! Из дай-мехкарча гидуаргий селекце керда толам ба.

(ТАСС корр).

Краснодар.

ЦХЬАЬКХА А НАРВАНА ЮХХЕРА ГРЭС

Ши шу хьалха Iулаш лелар цу моттигашка дажаш. ХIана Мустйыга (Iаьржача хи) шинна а берда йистах гIишлошъяра майда хиннай, хьахулаш йоагIа Эстонски ГРЭС. Цун йоккхагIа йола йиша — Прибалтийски ГРЭС а санна, керда йIовхала станци хьалъю город Нарвана юхе. Цун низ хургба 1.600 эзар киловатт.

ХIанзлеха а тхов тIабахийтаб вIашагIтехача гIо дара корпуса цIеношта. Цига служебни помещенеш хургья. Болх бе йолаялийтай артезиански скважина, насосни, хий цIенду гIирсаш. Укх деношка Прибалтийски ГРЭС-ра кердача кхозза вIаштIардаьча цIеношка яхай гIишлошъяра управлени.

Йистедаьннад керттерча котлована чура лаьттанцара балхаш. Юххьанцара итташ колоннаш оттаьй. Йоккхий сборни аьшкабетона конструкцеш ахийтаро йиш хулийт гIишло хьалъяра ханаш лоацъе а дIабода къахьегам кIезигбе а.

Электростанце керттерча цIеношка вIашагIйолларгйолаш а хIаране 200 эзар киловатт низ а болаш йола бархI блок. Сланцаш йоагаяра дола пеш кийчду Таганрогерча «Красный котельщик» яхача заводо. Царех хIаране сахьата 230 тонн Iи йоккхаргья.

Эстонски ГРЭС хьалъяра юкъе дакъа лоацаш беррига мохк ба. Майда тIа уха вагонаш кердача Нарвски станцера дIачубиллача лоацача машиннаькъ тIа гIолла ух. Цо Эстонски ГРЭС-а гIишлон майда Ленинградера Таллине бодача машиннаькъах дIахеттай.

ГIишлошъерашеи монтажникашеи дош деннад ГРЭС хьалхара блок 1968 шеррехьа а болх бе йолаллийта.

Геннадий РОЗЕНШТЕЙН,
(АПН).

IИЛМАН НАЬКЪА ТIА

МАЛЬСАГОВ Оарцхой Ахьмад цIаьхха валанзар халача Iилман наькъа тIа. Ткъаь иттлагIа шераш доладеннача хана дена вайнаьха багахбувцамах, литературах Iилман балхаш ядеш вар цун да Оарцхо. Наьна мотт, багахбувцам, литература дезаделар воIа а, цудухьа 1957 шера деша вахар Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен пединституте. Йицлургйоацаш дег чу йиъшар Ахьмада мах баь варгвоаца Мальсагов Дошлакъий багахбувцамах, литературах йола лекцеш, Оздоев ИбрахIама наьна меттах йола занятеш.

Iан каникулай деношка багахбувцам гулбе аьнна тIадиллар студенташта. Из гулбе волавелар Мальсагов Ахьмад а. ЛоархIамга а дIаязъяра боарамга а диллача цо дIаязъяь багахбувцама произведенеш белгтала яр. Цу хана дена чIоагIбелар студента халкъа кхолламцара безам. Ээаенна дукха жанраш яр цун, къаьстта кицаш. Шалтал ирагIа, пхо мо масса дола дешаш — доккха маIан дола кицаш, царца цхьана ховлийдовзалий арадаьлар 1962 шера къаьсттача книжка тIа.

ТIехдика дешаш чакхъяьккхар Ахьмада институт. Халкъа багахбувцам Iилманца таххар духьа из Москве аспирантуре деша вода.

Дика тахканза болча вайнаьха багахбувцамах моллагIа йолча жанрах тема ийцача а хургбар боккхача лоархIаме Iилман болх, бакъда, къаьстта хала дар наьрторстхоех дола дувцараш тахка. Къилбаседа Кавказе даьржа долча наьртий оаламий бив овла ба: гIаьбартой, абхазий, хIирий, гIалгIай. Хьалхара кхоъ кхоачам болаш техка бар, хIаьта гIалгIайи нохчийи наьрт-орстхоех дола дувцараш кхыча къамий чарел хьалхагIа Iилмана юкъе цIи яьккха дале а, тахканза а вIашагIтоханза а дар. Хала, чоалхане йолга ховшше хержар Ахьмада «ГIалгIайи нохчийи наьрт-орстхой оаламаш» яха тема.

Юххьанца текстови материал гулъе волавелар къона Iилманхо. Из атта болх бацар. ДукхагIъяр къаьнача, наггахьа мара кора ца йоагIача изданешка яр из. Грозне, Москве, Ленинграде, Орджоникидзе, Махачкале йолча библиотекашка, музейшка, архившка гIолла чакхваьлар Мальсагов Ахьмад. Юрташка ухаш керда наьрт-орстхой дувцараш дIаяздеш, йизза библиографи вIашагIтохаш, кхыча къамий эпосаш Iомаеш дIаболабир ший болх.

1963 шера Сухуме хилар Къилбаседа Кавказа къамий наьртий оаламех лаьца йола Ерригсоюзни конференци. Ала дезаш да цу ханнална вайнаьха наьрт-орстхой оаламаш кхычарел эсалагIа лоархIаш Iилманхой хинналга, хIана аьлча цун низ, кIоаргал, хозал йовзанза яр. Из деррига гуча а даьккха дIадоваийтар Ахьмада цу конференце ше яьча доклада тIа. Массане а раьза хинна тIанийцар цун хоам. «Сердало» газета тIа, «Лоаман Iуйре» альманаха тIа, «Литература дешаш» яхача журнала тIа араювла яьлар Ахьмада Iилман статьяш. ВIаштIехьбоалаш латтар диссертационни болх. Аспирантуре дийша йиствалалехьа язбаь баьлар из. Къилбаседа Кавказера, Москверча цIи хезача Iилманхоша-нартоведаша, фольклористаша — массане цхьатарра хоадам бир: Iилман болх массайолча оагIонца дика язбаь ба, аьнна.

ХьатIаэттар мел хьийгача къина хоадам бу ди — из дар защита еш дола 3 июнь (1966-гIа шу). Москве М. Горьке цIерахча дерригача дунен литература институте вIашагIкхийтар Iилман совет. Оппоненташа, Iойийшача отзываша, къамаьлаш деш мел хиннараша гучадаьккхар: Мальсагов Ахьмада лакхача теоретически боараме наьрт-орстхой оаламий идейно-художественни чулоацам башхар, гучаяьхар керттера сюжеташ, белгалбир турпалаш. Iилмахочоа ерригача эпосах хьакъоастае хайра ши цикл: шира дувцараши, тIехьагIо кхеллараши. ХIаьта деррига дувцараш кхаь тайпара дийкъар цо: кавказски юкъарадараш, кавказски юкъарадараши вайнаха шоай тайпара дувцашдараши, цIена вайнаьха дувцараш. Оаламашка бола берригa турпалаш керттерча кхаь даькъа бийкъар — вампалаш, наьрторстхой, моттигера турпалаш.

Мел аьннар дича а тоъам бар защита яра, бакъда, къона Iилмахо цох кхоачам баь Iанзар. Цо гучабаьккхар наьрт-орстхой дувцараштеи къаман историей юкъе хинна бувзам; оаламий мотт, поэтически боарам, кечалаш, композици, хьалха наьрт-орстхой оаламаш тIехьа пандар а боалабеш иллеш санна доахаш хинналга.

Защита массава раьза а волаш чакхъяьлар. Мальсагов Ахьмад вайнаьха багахбувцамах диссертацена эггара хьалхара защита яь Iилмай кандидат ва. Из Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен пединституте воккхагIа вола преподаватель ва хIанз. Ше къона вале а хIанзалехьа цо боккха болх баьб вайнаьха Iилма дегIадоаладара. Деш латташ а де лаьрхIа а да цун дукха Iилман балхаш.

И. ДАХКИЛЬГОВ,
Нохч-ГIалгIай педагогически института преподаватель.

«Деннача лаьттара» хьунаш

«Денна лаьтта» — эстонцаша ишта оал сланцаш хьаьхьа яьнна карьераш йолча моттиге юсача йоккхийча яьссача аренех. Хьалха лерхIар цу яьссача аренашка цхьаккхе а хIама тIаьрг яц аьнна. Цхьабакъда, Эстонски сланцеви бассейна хьун боахама болхлоша из харцдаьд. Эрий даьдача лаьтташка дIаегIа березаш, хьехаш, корсамаш, дийхкаш дика дегIааха йолаеннай. Дукха ха йоаццаш чакхъяьккхача къонача хьун инвентаризаце хьахьекхад сланцеви яссалешка дIаегIача цу тайпарча гаьнех 85 — 95 процент латаш хилар.

Хьунаш дIаювгIилга чакхдоахаргда карьерашкара сланцаш хьаьхьа меювла сланцеви бассейна ерригача територе тIа, хIаьта цунах 40 эзар гектар а хул. Шераш дIа ме уха безаме баьццара довкъамаш дола хоза мохк а хургба цунах.

Сланцеви бассейна хьу лелаерий опыт Таллински хьунбоахама болхлоша дIанийцай. Укхаза да фосфорит йоаллача моттигера из йоахача Маарду яхача химкомбината эрий дала лаьтташ. Хьунаш ювгI гIуми лоабати баьха яьннача карьерашка а.

(АПН).

МОСКВА. ЧIоагIа хоатташ я тIехнийсача балха тIа тешаме йола гравиметраш, мехкдаьтта продуктай дикал къоастаеш йола анализатораш, промышленни хроматографаш, заводо арахеца контрольно-бустамий прибораш. Дукха ха йоаццаш укхаза паччахьалкхен тохкамех толаме чакхъяьлар цхьаькха я цхьа прибор — мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьтта хименей автоматизаци къастаран конструкторски бюро цхьана хьаьв, технологически установкашка газа хьисаперча продукташта тIахьожам лоаттабергбола хIама тIех чIоагIа холуш йола керда автоматически промышленни хроматограф.

Сурта тIа: гравиметраш кийчъеш воалла кварцедув Братков Николай. Белггала ювелирни нийсали цIенали эшаш ба из болх — прибора цхьайола оатхалаш сага керта чол йиткъингагIа я.

В. Мусаэльяна сурт.
ТАСС фотохроника.

ГОРЬКИЙ. Лора Игорь Павлович Колушева ший новкъосташка дIахьувкха кружка вьетнамски доттагIашкара совгIата ена я. Ханойски хорша духьаларча Iилма-тохкама институте шин шера болх баьб Игорь Павловича. Цига чIоаггIа доттагIал тессар советски лоро вьетнамски коллегашца. Дукха ха йоаццаш посылка ийцар Игорь Павловича вьетнамцаша чуяйтача 1400-гIча самолетах юхейисача гаргех яь кружка-сувенир чу а йоаллаш. Америкера яьнна хилар хьахьокхаш йола «лераш» йисай цу тIа.

В. Войтенко сурт.
ТАСС фотохроника.

Шерде физкультурникий мугIараш

КПСС Центральни Комитетои СССР-а Министрий Советои хьалхаш ка оттадаь декхараш кхоачашдара «Урожай» ДСО республикански советo лоаццача хана дукха балхаш даьдто юрташка физически культурей спорти дегIайоалаяра. Цхьабакъда, из болх кхы а тоабара 1967—1970-ча шерашка колхозашка, совхозашка, юрташка, райцентрашка спортивни залаш, стадионаш, наьк дара йола бассейнаш, комплексни спортивни майдаш хьалъеча дакъа лаца деза колхозашеи совхозашеи.

«Урожай» обществе хIанз дакъа лоацаш ва юрташка ваха 42 эзар спортсмен. Укх тIеххьарча шин шера физкультура производственни школьнии коллективаша кийчбаь спортсменаш — разрядникаш 17 эзар совгIа саг ва. ВIашагI а ехка болх беш я 380 физкультура коллектив, царех юрташкарча школашка 230 я, кийчваьв нийс спорта мастер.

Физкультурни организацей болх тоабара, спорта мугIараш шердара бокха пайда баьлар Нохч-ГIалгIай АССР-а IV спартакиадахи Iана-ахкана замалахь хиннача юрташкарча кагирхой спартакиадахи. Цига дакъа лоацаш хилар 16 эзар совгIа саг.

Физически культурей спорти дIахо дегIайоалаяра дизза дакъа лоац Сунженски района «Победа» яхача колхоза физически культура коллективо (физкультура коллектива совета председатель М. Г. Ворошкевич), Грозненски района ЦхьоалагIча мая цIерахча колхоза физкультура коллективо (физкультура коллектива совета председатель нов. Захаров), кхыча коллективаша. Цига болх беш я волейбола, топаш кхувса, яйгача атлетика, шахматийи шашкайи, футбола, кхыйола спортивни секцеш.

«Победа» яхача колхоза легкоатлеташа республикански яхье хьалхара моттиг яьккхар. ХIаьта 1-ча Мая цIерахча колхоза футболисташа «Урожай» общества кубок яккхара хиннача яхье ши приз яьккхар. Цу шин колхозе спортивни сооруженеш хьалъяра йола перспективни планаш оттаяьй. ЦхьоалагIча Мая цIерахча колхозе укх шера 7-гIа ноябрь тIакхачалехьа хьалъе лерхI спортивни зал, реконструкци ергъя стадиона, хьалъергъя топаш кхувсара 50 метр йола тир, кхыйола спортивни сооруженеш, хIаьта «Победа» колхозе хьалъергъя спортивни зал, тоаергъя йолаш йола спортивни сооруженеш, пионерски лагерь.

1967-ча шера январь бетта дена колхозий, совхозий, предприятей штаташта юкъе хьоргва 90 инструктор-методист, цар спорта юкъеозаргба болхлой, баха нах. ХIанз предприятеш кIиран пхе дийнахь болх бе дIайолалуча хана чIоагIа лоархIаме да мукъача ханах бизза пайда эцийтара кагирхой спорта юкъеозар.

«Урожай» общества районни советаша шоай еррига торонаш оарцагIъяха еза спорти физкультурей дегIайоалаяра. Къаьстта чIоагIа терко е еза массови яхьаш дIаяхьара, спорте лакха толамаш доахараш дIабовзийта беза, «Туризма» «Чарахьа» традиционни кIираш дукхагIа хилийта деза. Культура, спорта, къонала, могашлен цIейш долча хана спортивни яхьаш вIашагIъехка еза, юрташка бахача наькха чIоагIа сакъердалу царна. Каст-каста е еза физкультурни парадаш, спортивни цIейш.

Цунца цхьана цIенхаштта тоабе беза спортсменашца бу кхетама болх. Цига дукха хIама вIаштIехьдаргда комсомольски организацей, опыт йолча спортсмений.

ХIанз партийни советски организацеша районашка спортивни сооруженеш хьалъяра планаш оттаьнча хана «Урожай» яхача республикански общества совет, районни Советаш декхарийла я 1967—68-ча шерашка хIара районни центре спортивни залаши стадионаши хьалъяь яхара шоашкара доагIа новкъостал де. Уж лоархIаме гIишлош хьалъеча дукхагIа юкъеоза беза физкультурникаш, комсомольцаш, кагирхой. «Урожай» общества материальни база вIашагIйолларо дикка тоабергба физически культуран спортен болх, цо юкъеозаргба итташ эзарш физкультуре дакъа лоацаш боаца юрташка бахаш нах.

Эскаре гIулакх де баха безача кагирхошка «Даьхе лоаре кийча ва» яха значокаш яхийтара царца бу болх чIоагIбе беза. Революционни, къахьегама, вай халкъа тIема традицешца кхетам бала беза кагирхошта.

Г. КЛИМЕНЧЕНКО,
республикански «Урожай» ДСО совета оргтдела заведующи.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ФКП XVIII СЪЕЗД ХЬАЕЛЛАР

ПАРИЖ, 4 январь. (ТАСС). Тахан парижски пригороде Левалуа-Перре хьайийлай Французски коммунистически парте XVIII съезд. Съезде ва ерригача партийни федерацешкара вена 820 делегат а, хIаьта иштта 45 вошал долча коммунистически болхлойи партей викалаш а, царца КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК-рча партийни тIахьожама Комитета председатель А. Я. Пельше керте вола КПСС делегаци а йолаш.

Американски авиаце бомбаш чуетт маьрша нах бахача Вьетнама Демократически Республика юрташкеи городашкеи.

Сурта тIа: порт Хайфона 6 километр гаьна улла Камло яха юрт бомбаш чуйийттачул тIехьагIа.

АФП—ТАСС сурт.

ФРАНЦЕ КОММУНИСТИЙ СЪЕЗД

ПАРИЖ, 5 январь. (ТАСС). Французски коммунистически парте XVIII съезде тахан къамаьл дир КПСС делегацена керте латтача КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК-арча партийни тIахьожама комитета председателa А. Я. Пельше.

КПСС ЦК-ас тIадиллараx нов. А. Я. Пельше дIайха вежарий моаршал делар Французски коммунистически парте XVIII-ча съезда делегаташка, Франце берригача коммунисташка.

Цо белгалдаьккхар, парти цIаккха а шекьяргйоацаш марксизмана-ленинизмана, пролетарски интернационализмана тешаме хилар хьахьокхача хьалашка болх беш съезд хилар.

Шоай мехка кхела хьалхара, французски къаман хьашташта хьалхара чIоаггIа бехктокхам шийна тIалаттилга кхетадеш хилар хьагойташ я ФКП ерригa деятельность, аьлар дIахо А. Я. Пельше. ЦаI йолча антимонополистически союзе болхлой, берригa къахьегамхой вIашагIтохара даим йоакхо ю ФКП.

Монополей Iаьдал дIадаккхар духьа, демократии, социализмии бахьан долаш лоаттабеча къовсама кIоарггa Iилманца йолеи лоархIамеи программа оттаяьй ФКП-ас. Из никъ бакъ хилар хьахьокхаш дола тешал да мехка парте позици чIоагIъялар, цун мугIараш тIа-тIа дукхагIа шерлуш хилар.

Французски компарте массаза а лаккха айяь хьакхихьай пролетарски интернационализма байракх. Ший сийлахьа истори хьадоладелча дена йоккха опыт Iоаяьй цо тоIадаь доаxкача халкъий гадаккхар духьа, империалистически агрессена духьала, деррига революционни низаш хьаллоацаш къовсам лоаттабара.

Американски империализма «бIехача тIема» духьала лоаттабеча къовсаме ший сий, паргIато, лоIам хьаллоаттабеш долча турпалерча вьетнамски халкъаца солидарность лелаеча болама керте латт тахан французски коммунисташ шоай мехка.

Тхона, советски наха, белгалдаьккхар А. Я. Пельше, къаьстта дика йовзаш я французски коммунистий интернационализм. Франце болхлой классо эггара хьалхарчарца новкъостала кулг кховдадир 50 шу хьалхагIа помещикийи капиталистийи Iаьдал дIададаьккхача эрсий болхлошка.

Советски мехкацара французски халкъа сийлахьа традицеш цIаькха а къаьгга хьагучаьлар шоллагIча дунен тIема халача шерашка, вай мехкий халкъаш оагIув оагIе-х а теха гитлеровски гIаьрахошта духьала лийтача хана. «Шийла тIом» болча хана, атомии герза совле шийга я яхаш, агрессивни тIема блокаш вIашагIа а ехкаш, дуненна кхерам тIатувсаш американски империализм йолча хана Франце коммунисташа хоадамболлаши къонахчалцеи хьакхайкадир, французски халкъо цIаккха а тIом бергбац Советски Союза духьала, аьнна.

Цул тIехьагIа, Советски Союз ший 50 шу дизарга цизех тозенией чIоагIъеннеи йоагIаш хилар белгал а даьккха, А. Я. Пельше аьлар, СССР-е коммунизм хьалъеча доахача толамаша кхы тIа а чIоагIбу бIарчча хьайийцача ерригача социалистически лагерей берригача дунен революционни боламеи материальни, политически, тIема низ. дукхагIа хулийт социализма хьокхамо адамаш шийна тIехьадоаха низ, новкъостал ду социализма идеяш дерригача дунен тIа йоаржаярай чIоагIъярай.

А. Я. Пельше дийцар доал дара керда формаши методаши белгалъяьха, юрта бсахами промышленности дегIакхувлара хьакъехьа КПСС XXIII-ча съездо, КПСС ЦК пленумаша яь решенеш толаме кхоачашъеш хиларах, СССР-е дуккхача къамий культурей искусствои дIахо тоалуш хиларах.

Вай деной эггара ирагIа йола проблема я. аьлар цо дIахо, вьетнамски халкъа духьалара американски империализма агресси. США гуччахьа социалистически мехкашха болча цхьаннена — Вьетнама Демократически Республикана духьал тIом беш хилар гуш да.

Пролетарски солидарноста принципа тешаме йолча Советски Союзо вьетнамски халкъа массе оагIорахьара новкъостал да а даьд, дерг а да. Из новкъостал вай вьетнамски новкъосташта данза паргдоацаш лоархIача боараме, форме, средствашца деш да.

А. Я. Пельше дIахо белгалдаьккхар, американски агрессена духьала вьетнамски халкъо лоаттабу къовсам аьттув болашагIа долча хьалашка лоаттабе а сиххача коталонца чакхбала а йиш йолаш бар, нагахьа санна Китая Компарте хIанзарча кулгалхоша кхыча социалистически мехкашца цхьана Вьетнам хьаллоацаш гIулакхаш чакхдаха па туга мара, аьнна. Цу деша хьакъерча цар позиц... американски империалистий хьайра кхестаю, Вьетнамера цар агресси дIахо шеръяр могаду. Цу позице чIоаггIа сахбувзаду вьетнамски халкъа бокъонца болча берригача доттагIий.

КПСС ЦК-и Советски правительстваи, аьлар дIахо А. Я. Пельше, цIенхашттара теркам тIаухийт Европерча хьала. Укхаза вIаший духьал латт шин дунен — социализмаи капитализмаи — доккхий тIема низаш. Укхаза даржаш латт Малхбузехьен Германе реваншистски гIоазараша леладу гIулакхаш. Европейски кхерамзлен дешах дунен политика лоархIамегIа дола дош хулаш латт.

Европа социалистически мехкаша 1966 шера июнь бетта Бухаресте хьалхаьккхай машар безареи демократически ларда тIа европейски гIулакхаш къоастадарах йола йоаржжаяь программа. КПСС чIоаггIа хьалкхоаб европейски кхерамзлен гIулакх лорадара юкъе коммунисташа дакъа лацарах дола дош дувцара дерригача европейски мехкий компартей совещани чакхъяккхара хьакъехьа Французски коммунистически партен цхьайолча кхыча партешеи хьалхаьккха инициатива.

Европе а дерригача дунен тIа а кхерамзлеи машари Iалашбара йола лоархIамера роль кхоач Советски Союзеи Францеи даькъа. Укх тIеххьарча шерашка советско-французски бувзамаши цхьана гIулакхаш леладелгеи дегIаахар а дийца, дунен халкъашта юкъера коммунистически болам кхотабара болча къовсама дешага ваьлар А. Я. Пельше. Цу деша хьакъехьа, хIанзарча хана латтача политически хьала кхыча дешай хьакъехьа а санна, ФКП-и КПСС-и лерхIашдараш дизза цхьатарра долга белгалдаьккхар цо. Вай партеша вошал долча кхыча партешца цхьана ларрагIа къовсам лоаттабу марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма ларда тIа коммунистически мугIараш кхотадара.

Дахача шера декабре хиннача КПСС ЦК Пленумо дIакхайкадир КПСС ерригa коммунистически партеш 1957-и, 1960-и шерашкарча совещанешa къоастабаь дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама генеральни никъ лорабара марксизма-ленинизма принципиальни ларда тIа ерригa коммунистически партеш кхотаяра бола къовсам чIоагIбанза па Iе лаьрхIа хилар.

Пленум раьза хилар керда дунен халкъашта юкъера компартей совещани гулъяра аьттув бола хьалаш хьахулаш доагIаш хилара хьакъехьа вошал долча партеша лерхIашдолчоа. ХIанзалехьа 60 парте аьннад цу тайпара йола совещани гулъяра шоаш раьза хилар. КПСС лерхI цу тайпара йола совещани бокъонца кийчо а яь гулъе езилга.

КПСС делегацена керте латтачо Iодийшар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето ФКП XVIII съездага хоатта моаршал.

Нов. А. Я. Пельше къамаьл даьвьнначул тIехьагIа КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономарева КПСС Центральни Комитета цIерагIа съездага дIаелар космос кхаралвзаьрий сийна Москве егIача монумента макет.

Б. Н. Пономарева КПСС ЦК цIерагIа Монтреrча парте исторе музее дIачуелар довргдоаца В. И. Ленина сибат хьагойташ йола горельеф а, хIаьта иштта цун портрет а.

ФКП Генеральни секретара В. Роше баркал аьлар совгIаташ даларах, хIаьта французски коммунисташа уж шийна а парте машареи социализмаи хьашташта дола дохаргдоаца бувзамаш хилара тешал санна дIаэцилга а аьлар.

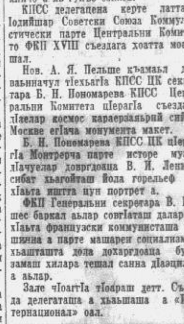
Зале чIоаггIа тIоараш детт. Съезда делегаташа а хьашаша а «Интернационал» оал.

ЧИЛЕ КОМПАРТЕ 45 ШУ ДИЗАД

САНТЬЯГО, 4 январь. (ТАСС). Чиле Коммунистически парте (КПЧ) 45 шу даьннад. Цу ден сийна хетаь митингаши собранеши хиннай мехка дуккхача городашка, юрташка. Чили доазол дехьарча монополешта кIалхара иккха гIерташ, машареи прогрессеи тIехьа коммунистически парте къовсам лоаттабу яхаш, белгалдоах мехка прогрессивни общественноста.

Парти хьакхоллара историхи цу хьабенача бIаьхача наькъахи дувц «Сигло» яхача газета оагIонаш тIа. Къахьегамхоша лоаттабеча къовсама, белгалду Чиле Компарте органа, йоккха влияни яьй Сийлахь-йоккха Октябрьски Социалистически революци кетъяларо. 1917 шера Чиле Компарти хьакхелла волча Луис Рекабаррена революционни Россех машара ала, бокъонаца йолча демократе чIоагIало аьннад.

Чиле Компарти, язду «Сиглос», КПСС-цеи кхыйолча вошарашха йолча партешцеи цхьана хьинаре къовсам лоаттабу дунен коммунистически болхлойи болам кхотабара тIехьа.

ЛАОС. Патриотически низаша тIахьожам а лоаттабеш Даьхе бахьан хьинаре къахьегаш ба районашка баха нах. Корта-мукъален лаьтташ баьццара дера, бIаьш хиш дехка каналаш хьалдеш да.

Сурта тIа: Самнеа яхача провинце Сиенг КХО уезде хьалдеш латта ирригационни канал.

«Вьетнам» яхача журнала тIара сурт.

ТАСС фотохроника.

ДЕШАРХОШТА—СОВГIАТ

Дукха ха яц Ново-Атагински юкъерча школа дешархой кинофильмашка хьежа юртарча клуба иха. ХIанз тха школа ийцай киноаппарат. Дина бовз киноаппаратацара болх школа лаборанташта Масаев Мусайнеи Бисултанов Килабаи. Уж ба школе занятеш йистеяьлча а хIара кIирандийнахьа а дешархошта тайп-тайпара кинофильмаш гойтараш. Каст-каста ихуxь школе керда кинофильмаш. Масала Сийлахь-бокхача Даймехка тIемах, В. И. Ленинах дола а ихыдараш а. Царга бокхача безамца хьеж тхо.

М. КИНДАРОВ,
Ново-Атагински юкъерча школа дешархо.

ШАХМАТАШ

Республика шахматни чемпионата ворхIагIча туре хьалха хинна А. Хаит бархIагIча туре ийшар. Из массане теркам тIаозаш хинна ловзар С. Кастарновца хилар. ХIаьта ловзар кхоачаш чакх а далале 35-ча ходе ше ийша хилара мукIарал дир А. Ханта. Сиха эшавир В. Брюзгина шийца дейза Колодяжный а. 40-гIа ход яьнча йистеяьланза йисай В. Содомконеи Г. Сапронован юкъера парти.

ХIанз турнири таблице керте ва С. Кастарнов («Труд» ДСО). Ловзаьйча ялх партех пхи очко я цун.

* * *

Чемпионате дакъа лоацача кхалнаха юкъерча яхьа 5-гIа тур йистеяьннай. Ф. Захаровацa ловзаш Л. Шматован Л. Манановаца ловзаш В. Федорован котбаьлар, Т. Головас, Л. Льякивнич Н. Сидоркинас О. Гординаи эшайир. ХIаьта ловзар йисте а далале М. Твердохлебовайца ловзаш ше ийша хилара мукIарало дир Т. Сергиенкос.

ХIанз хьалха ба яхье цIаккха а ца ийша Н. Сидоркинаи йиъ парте ловзаяь 3,5 очко йола Л. Шматован, хIаьта Л. Шматоваел ах очкона мара тIехь ца йиса Л. Веркинаи.

* * *

Тбилисе дIахьош йолча СССР-а шахматистий чемпионате дакъа лоацача вай мехкахочун В. Дорошкевича тIеххьарча турнирашка аьттув баланзар. ШоллагIча туре СССР-а экс-чемпионаца, Ленинградерча гроссмейстерца В. Корчнеца ловзаши йиъдагIча туре саратоверча гроссмейстерца Н. Крогиусца ловзаши ийшар из. ПхелагIча туре из ловзаргва чемпионата эггарар къонагIволча гроссмейстерца В. Либерзонца (Москва).

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). **ТЕЛЕФОНАШ:** редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; партийни вахарей культураи отделий — 3-42-30; промышленноста отдела — 3-34-38; юрта боахама отдела — 3-42-50.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). **ТЕЛЕФОНЫ:** редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; отделов партийной жизни и культуры — 3-42-30; промышленного отдела — 3-34-38; сельскохозяйственного отдела — 3-42-50.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02004. Заказ № 73.